

ជំនួសបន្តឈើសដដែលៗ

ការរកស៊ីឈើខុសច្បាប់រុំវែនៅក្នុង
ប្រទេសវៀតណាម

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

របាយការណ៍នេះត្រូវបានសរសេរនិងកែសម្រួលដោយក្រុមហ៊ុន ទីភ្នាក់ងារស៊ើបអង្កេតបរិស្ថាន (Environmental Investigation Agency UK Ltd.) ឯកសារនេះត្រូវបានផលិតឡើងដោយមានជំនួយហិរញ្ញវត្ថុពី UKaid និងភ្នាក់ងារប្រទេសនរវេសប្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍន៍ (NORAD) ។ ខ្លឹមសារនៃការចេញផ្សាយនេះគឺជាទំនួលខុសត្រូវទាំងស្រុងរបស់ EIA ។

EIA សូមថ្លែងអំណរគុណដល់បុគ្គលដែលបានចូលរួម វិភាគទានក្នុងការផលិតរបាយការណ៍នេះនិងបុគ្គលទាំងឡាយដែលត្រូវបានស្នើសុំនៅក្នុងអនាមិកភាពដើម្បីហេតុផលសុវត្ថិភាព ។

ខែឧសភា ឆ្នាំ 2017

© រក្សាសិទ្ធិដោយទីភ្នាក់ងារស៊ើបអង្កេតបរិស្ថាន ឆ្នាំ 2017
គ្រប់រូបភាពទាំងអស់ត្រូវបានរក្សាសិទ្ធិដោយ EIA លុះត្រាតែត្រូវបានថ្លែងផ្ទុយពីនេះ

វេបសាយ៖ www.designsolutions.me.uk

ទីភ្នាក់ងារស៊ើបអង្កេតបរិស្ថាន (EIA)
62/63 ផ្លូវ Upper Street, ទីក្រុងឡុងដ៍ N1 0NY, ចក្រភពអង់គ្លេស
លេខទូរស័ព្ទ៖ +44 (0) 20 7354 7960
អ៊ីមែល៖ ukinfo@eia-international.org
www.eia-international.org

EIA ប្រចាំសហរដ្ឋអាមេរិក
ប្រអប់សំបុត្រលេខ 53343
Washington DC 20009 សហរដ្ឋអាមេរិក
លេខទូរស័ព្ទ៖ +1 202 483 6621
អ៊ីមែល៖ usinfo@eia-international.org

គម្របមុខ៖
ឈើដែលត្រូវបានកាប់ដោយខុសច្បាប់នៅតំបន់ការពារសហគមន៍អូតាបក់ នៅក្នុងឧទ្យានជាតិវិជ័យនៅខេត្តរតនគិរីប្រទេសកម្ពុជា រង់ចាំការដឹកជញ្ជូនទៅកាន់ប្រទេសវៀតណាម ខែកក្កដា 2017 ។

មាតិកា

- 2. សេចក្តីផ្តើម
- 3. ការជួញដូរឈើដែលបានពីការលួចនៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម
- 7. ចោរកាប់ឈើដែលទទួលទណ្ឌកម្មពីរដ្ឋ
- 16. ការធ្វើនិយ័តកម្មបទល្មើសព្រៃឈើ
- 18. សេចក្តីសន្និដ្ឋាននិងអនុសាសន៍ណែនាំ

សេចក្តីផ្តើម

ខែនេះ ប្រទេសវៀតណាមនិងសហភាពអឺរ៉ុប (EU) នឹងផ្តួចផ្តើមកិច្ចព្រមព្រៀងដើម្បីធានាថាមានតែឈើដែលប្រមូលផលនិងជួញដូរដោយស្របច្បាប់តែប៉ុណ្ណោះទើបអាចហូរកាត់តាមប្រទេសវៀតណាមទៅកាន់ EU និងកន្លែងផ្សេងទៀតលើសពីនេះ។

ប៉ុន្តែ នៅពេលដែលកាត់ទាំងសងខាងរួមគ្នាដើម្បីពង្រឹងការតាំងចិត្តប្រជាជន មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលនិងមន្ត្រីកងកម្លាំងសន្តិសុខនៅប្រទេសវៀតណាមនិងបន្តប្រមូលប្រាក់ដាក់ក្នុងហោប៉ៅខ្លួនឯងរាល់ឆ្នាំជាលក្ខណៈប្រចាំឆ្នាំជាសាច់ប្រាក់សុទ្ធសុទ្ធជាជាតិដើម្បីទៅនឹងការអនុញ្ញាតឲ្យឈើរបស់សេដ្ឋកិច្ចដែលត្រូវបានលួចយកចេញពីឧទ្យានជាតិប្រទេសកម្ពុជាទៅលាងជម្រះឲ្យស្របច្បាប់នៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចឈើរបស់ប្រទេសវៀតណាម។

ចន្លោះរវាងពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ 2016 និងខែមិនា ឆ្នាំ 2017 ការស៊ើបអង្កេតរបស់ EIA បានវិភាគការកាប់ឈើខុសច្បាប់នៅក្នុងលក្ខណៈទ្រង់ទ្រាយធំដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមកនៅក្នុងតំបន់ការពាររបស់សហគមន៍ (CPAs) នៅឧទ្យានជាតិវិជ័យនិងអូរយ៉ាដាវក្នុងដែនជម្រកសត្វព្រៃលំដាប់ ក្នុងខេត្តតនីវិនប្រទេសកម្ពុជា។

ព្រៃឈើទាំងអស់កំពុងត្រូវបានរត់ទោសគ្មានទោស តែទៅកាន់ប្រទេសវៀតណាមក្នុងលក្ខណៈជាក់លាក់ឈើ - ដែលជាការបំពានទៅដល់ការហាមឃាត់ការនាំកំណាត់ឈើចេញរបស់ប្រទេសកម្ពុជានិងការបិទទាំងស្រុងនូវព្រំដែនជាមួយប្រទេសវៀតណាមចំពោះឈើដែលត្រូវបានផ្តើមបង្កើតឡើងនៅដើមឆ្នាំ 2016 ដោយគណៈកម្មាធិការចម្រុះសម្រាប់បង្ការបទល្មើសព្រៃឈើ។ ភាគច្រើននៃព្រៃឈើដែលត្រូវបានរត់ទោសគឺត្រូវបានកាប់ដោយខុសច្បាប់នៅក្នុងតំបន់ការពារដែលត្រូវបានផ្តល់ជំនួយមូលនិធិដោយ EU ។

ភាពហិនហោចនៃតំបន់ការពារខេត្តតនីវិនប្រទេសវៀតណាមអនុញ្ញាតដោយរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា - ឬដោយ

ជនជាតិកំណើតដើមភាគតិចឡើយនៅក្នុងករណីជាច្រើន - ប៉ុន្តែត្រូវបានជួយឲ្យសម្រេចទៅបានដោយមន្ត្រីពុករលួយកម្ពុជានិងមន្ត្រីកងកម្លាំងសន្តិសុខក្រោមការបង្ខំឲ្យដោយឈ្មួញឈើវៀតណាម។

ជាជាងបដិសេធប្រទេសវៀតណាមនិងមន្ត្រីសន្តិសុខបានចេញនិងផ្តល់ជូននូវកូតាផ្លូវការដើម្បីផ្តល់ដល់វានូវសភាពស្របច្បាប់នៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចវៀតណាម។ កូតាទាំងនេះបានជួយជម្រុញលើកទឹកចិត្តនិងសម្រួលដល់ការកាប់ឈើខុសច្បាប់ដ៏សម្បើមនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដែលនៅជិតខាងយ៉ាងច្បាស់ត្រឡប់ទៅវិញនៅពេលដែលប្រទេសនោះកំពុងតែស្វែងរកសាធារណៈបញ្ឈប់រាល់គ្រប់ជំនួញឈើទាំងអស់ជាមួយប្រទេសវៀតណាម។

ក្នុងអំឡុងការជួបប្រជុំបង្គប់នៅវៀតណាមក្នុងខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ 2017 ជាមួយក្រុមហ៊ុនដែលទទួលបានចំណេញពីកូតាទាំងនេះ អ្នកស៊ើបអង្កេត EIA បានដឹងពីរបៀបដែលឈ្មួញវៀតណាមបង្ខំឲ្យរាល់ឆ្នាំជាសំណូកទៅឲ្យមន្ត្រីកម្ពុជាដើម្បីបើកតំបន់កាប់ឈើនិងផ្លូវរត់ទោសនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

ឈ្មួញក៏បើកទម្លាយផងដែរនូវភាពចាំបាច់ត្រូវបង្កប់សំណុំកកក្នុងចំនួនច្រើនស្មើនឹង 45 ដុល្លារក្នុងមួយម៉ែត្រគូបទៅឲ្យមន្ត្រីវៀតណាម រួមមានប្រធានគណៈកម្មាធិការប្រជាជនខេត្ត Gia Lai មន្ត្រីគយនិងកងទ័ពប្រចាំព្រំដែនជាប្តូរត្រលប់វិញនៃការផ្តល់ជូននិងការឲ្យកូតាដែលអនុញ្ញាតពួកគេឲ្យនាំចូលក្នុងប្រទេសវៀតណាម។

ជាមួយនឹងកំណាត់ឈើប្រហែល 300 000 ម³ ដែលត្រូវបានរត់ទោសចេញក្រៅពីប្រទេសកម្ពុជានិងធ្វើឲ្យស្របច្បាប់នៅប្រទេសវៀតណាមនៅក្រោមកូតាទាំងនេះ

ប្រាក់សគុណទឹកតែបែបនេះគឺទំនងនឹងមានចំនួនលើសពី 13 លានដុល្លារអាមេរិកចាប់តាំងពីដើមខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ 2016។ មិនត្រឹមតែមន្ត្រីវៀតណាមប៉ុណ្ណោះទេដែលកំពុងតែបានផលចំណេញយ៉ាងពុករលួយ ប៉ុន្តែរដ្ឋប្រទេសវៀតណាមក៏ដូចគ្នាដែរ ដោយបានហូតទានជាផ្លូវការទៅលើចរាចរណ៍ខុសច្បាប់នៃកំណាត់ឈើហើយហេតុនេះបានយកយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាពនូវភាគចំណែកនៃពាណិជ្ជកម្មខុសច្បាប់ដែលខ្លួនបានដាក់ទណ្ឌកម្ម។

ការលួចយកចេញព្រៃឈើប្រទេសកម្ពុជាគឺគ្រាន់តែជាដំណាក់កាលចុងក្រោយបំផុតនៅក្នុងប្រវត្តិវិវាទព្រៃឈើនិងបន្តជាប់នៃចោរកម្មឈើដោយមានបំណងចេតនារបស់ប្រទេសវៀតណាមតែប៉ុណ្ណោះ។ រហូតមកដល់ឆ្នាំ 2015 ប្រទេសឡាវគឺជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់ឈើដំបូងរបស់ប្រទេសវៀតណាមហើយកំណាត់ឈើរបស់សេដ្ឋកិច្ចប្រហូរចូលប្រទេសវៀតណាមរាល់ឆ្នាំដោយបំពានទៅនឹងបម្រាមនាំចេញកំណាត់ឈើរបស់ប្រទេសឡាវ។ ចរាចរណ៍នោះទើបតែបានឈប់នៅក្នុងឆ្នាំ 2016 ប៉ុណ្ណោះគ្រោះដោយសារតែនាយករដ្ឋមន្ត្រីឡាវថ្មីបានហាមឃាត់រាល់ការនាំចេញឈើទាំងអស់ មិនមែនដោយសារតែការគោរពរបស់ប្រទេសវៀតណាមចំពោះច្បាប់ឬអធិបតេយ្យភាពប្រទេសឡាវនោះឡើយ។

ការចូលរួមពាក់ព័ន្ធរបស់រដ្ឋនៅក្នុងបទល្មើសឈើឆ្លងប្រទេសដែលមានការរៀបចំទុកដែលមានតម្លៃច្រើនលានដុល្លារអាមេរិកមិនអាចទទួលយកបានដោយសហគមន៍អន្តរជាតិឡើយហើយមិនត្រូវបានទុកចោលមិនអីពីដោយ EU បានឡើយ។

កំណាត់ឈើកម្ពុជានៅទីធ្លានៃក្រុមហ៊ុន Son Dong Company នៅស្រុក Chuprong ខេត្ត Gia Lai ប្រទេសវៀតណាម ថ្ងៃទី 1 មិនា ឆ្នាំ 2017។

ការរកស៊ីឈើដែលលួចកាប់របស់ប្រទេសវៀតណាម

ខាងលើ៖
កូននៃឡានទ្រុងដឹកកំណាត់ឈើ
លើសពី 60 គ្រឿងបើកបន្តជាដួរ
នៅព្រំដែនឡានជាមួយប្រទេសវៀត
ណាមនៅឡានឡើ ខេត្តសារ៉ាវ៉ាន់
ប្រទេសឡាវ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ 2015 ។

“ប្រទេសវៀតណាមបន្តពឹងផ្អែកលើការនាំចូលឈើមិនស្របច្បាប់ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់វិស័យកែច្នៃព្រៃឈើដែលកំពុងចម្រើនដុះលូតលាស់របស់ខ្លួន”

ថ្វីបើមានការយកចិត្តទុកដាក់ផ្តោតជាសាកលដែលចេះតែកើនឡើងចំពោះបញ្ហានៃការកាប់ឈើខុសច្បាប់នៅក្នុងរយៈកាល 15 ឆ្នាំកន្លងមកហើយក្តី ក៏ប្រទេសវៀតណាមបន្តពឹងផ្អែកលើការនាំចូលឈើខុសច្បាប់ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់វិស័យកែច្នៃព្រៃឈើដែលកំពុងតែចម្រើនដុះដាលរបស់ខ្លួនដែលជាពិសេសនាំចូលមកពីប្រទេសឡាវនិងប្រទេសកម្ពុជាដែលជាប្រទេសជិតខាង។ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ 2007 មក EIA បានចុះកំណត់កសាម្តងហើយម្តងទៀតនូវលំហូរកំណាត់ឈើខុសច្បាប់កាត់តាមព្រំដែនគោករវាងប្រទេសឡាវនិងវៀតណាមហើយកាន់តែថ្មីៗនេះ ពីប្រទេសកម្ពុជា។¹

ប្រទេសវៀតណាមបានធ្វើកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងយ៉ាងខ្លាំងដើម្បីបង្កើនគម្របព្រៃឈើរបស់ខ្លួនផ្ទាល់ រួមមានការគ្រប់គ្រងត្រួតពិនិត្យយ៉ាងតឹងរឹងទៅលើការកាប់ព្រៃឈើធម្មជាតិ។ ក្នុងឆ្នាំ 2016 បម្រាមទាំងស្រុងទៅលើការកាប់ព្រៃឈើធម្មជាតិត្រូវបានប្រកាស។² នៅត្រីមាស 2015 គម្របព្រៃឈើនៃប្រទេសនេះបានកើនឡើងរហូតដល់ 14.7 ហិចតា (44.6 ភាគរយនៃផ្ទៃដីសរុប) ធៀបជាមួយនឹងប្រាំបួនលានហិចតានៅក្នុងឆ្នាំ 1990 ។³

នៅពេលជាមួយគ្នានេះដែរ រដ្ឋាភិបាលវៀតណាមបានលើកស្ទួយការពង្រីកយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃវិស័យកែច្នៃព្រៃឈើដែលផ្តោតលើការនាំចូល ដែលបានប្រែក្លាយជាវិស័យធំបំផុតទីប្រាំមួយក្នុងលោក។ ក្នុងឆ្នាំ 2017 ការនាំចេញផលិតផលព្រៃឈើរបស់ប្រទេសនេះត្រូវបានព្យាករណ៍ទុកថាមានតម្លៃ 8 ប៊ីលានដុល្លារធៀបទៅនឹង 7.3 ប៊ីលានដុល្លារនៅក្នុងឆ្នាំ 2016 ។⁴

ឧស្សាហកម្មកែច្នៃព្រៃឈើរបស់វៀតណាមពឹងផ្អែកយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើការនាំចូលសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់វត្ថុធាតុដើម ជាចម្បងនោះគឺកំណាត់ឈើមូលនិងឈើអារូច។ ការនាំចូលបានកំពុងរីកលូតលាស់នៅក្នុងកម្រិតប្រមាណ 10 ភាគក្នុងមួយឆ្នាំដែលឈានដល់ 4.79 លានម³ ក្នុងឆ្នាំ 2015 ។

ខណៈដែលការនាំចូលឈើពីជាង 100 ប្រទេសតំបន់ប្រភពដំបំផុតគឺទ្វីបអាស៊ី ជាពិសេសប្រទេសឡាវនិងកម្ពុជា⁵ ជាមួយ ប្រទេសវៀតណាមពឹងផ្អែកលើការនាំចូលក្នុងចំនួនយ៉ាងហោចណាស់ 80 ភាគរយនៃវត្ថុធាតុដើមប្រើប្រាស់ដោយរោងចក្ររបស់ខ្លួន។ ការវិភាគនៃការនាំចូលរបស់វៀតណាមតាមប្រទេសប្រភពបានចង្អុលបញ្ជាក់ថាក្នុងឆ្នាំ 2013 18 ភាគរយត្រូវបានគេវិនិច្ឆ័យថាមានហានិភ័យខ្ពស់នៃភាពខុសច្បាប់។⁶

គឺប្រទេសជិតខាងដែលទទួលបាននូវបន្ទុកដ៏ធ្ងន់នៃជំនួញខុសច្បាប់នេះ។ រហូតមកដល់ឆ្នាំ 2015 ប្រទេសឡាវ - ដែលមានបម្រាមហាមឃាត់ការនាំចេញកំណាត់ឈើ - គឺជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់ធំបំផុតតែងតែនៃឈើទៅកាន់ប្រទេសវៀតណាមបើគិតតាមតម្លៃ។ ដោយសារតែចន្លោះនយោបាយកាន់តែខ្លាំងក្លាឡើងនៅក្នុងប្រទេសដើម្បីបង្ក្រាបការកាប់ឈើខុសច្បាប់ ពេលនេះវាត្រូវបានដាក់ជំនួសដោយប្រទេសកម្ពុជា ដែលជាប្រទេសជិតខាងមួយផ្សេងទៀតដែលហាមឃាត់ការនាំចេញនៃឈើនៅ។ ក្នុងឆ្នាំ 2015 ប្រទេសវៀតណាមបាននាំចូលឈើដែលមានតម្លៃ 386 លានដុល្លារអាមេរិកពីប្រទេសកម្ពុជាដែលជាកំរើនចំនួន 52 ភាគរយធៀបនឹងឆ្នាំមុន និង 360 លានដុល្លារអាមេរិកពីប្រទេសឡាវ។ រួមផ្សំបញ្ចូលគ្នា ប្រទេសទាំងពីរនេះបានផ្តល់ដល់ប្រទេសវៀតណាមនូវឈើខុសច្បាប់ដែលមានតម្លៃស្មើនឹងបីភាគបួននៃប៊ីលានដុល្លារនៅក្នុងរយៈពេលតែមួយឆ្នាំ។

ការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងការរំស្ងៃរកពីប្រភពផ្សេងនេះត្រូវបញ្ជាក់ទាំងស្រុងដោយវិធានការខាងផ្នែកផ្គត់ផ្គង់។ ជាជាងកែលម្អការគ្រប់គ្រងនិយ័តកម្មរបស់ខ្លួនឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើងនៅលើការនាំចូលឈើខុសច្បាប់ វៀតណាមពិតជាបានណែនាំដាក់បញ្ចូលនូវវិធានការដើម្បីសម្រួលដល់លំហូរនៃឈើពីប្រទេសកម្ពុជាដោយបង្ហាញជាថ្មីម្តងទៀតនូវការមិនគោរពយ៉ាងច្បាស់ជាក់ស្តែងចំពោះច្បាប់ព្រៃឈើនៃប្រទេសជិតខាងរបស់ខ្លួន។

ការបែកធ្លាយពីប្រទេសឡាវ

ថ្វីបើមានការដាក់បម្រាមហាមលើការនាំចេញកំណាត់ឈើរបស់ប្រទេសឡាវតាំងពីយូរយារកន្លងមកតាំងពីឆ្នាំ 1999 និងជំនន់ជំនំដោះនិយ័តកម្មនៅក្នុងឆ្នាំ 2002 2004 2008 និង 2015 ក្តី - ការនាំចេញកំណាត់ឈើដែលត្រូវបានដាក់កំហិតទាំងអស់លើកលែងតែ “ករណីពិសេស” ឬ “ករណីដាក់លាក់” - ក្នុងទសវត្សរ៍កន្លងមក កំណាត់ឈើមូលដ្ឋានគឺជាផលិតផលព្រៃឈើចម្បងដែលត្រូវបាននាំចូលទៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមពីប្រទេសឡាវ ។

នៅត្រឹមឆ្នាំ 2012 “ករណីពិសេស” ដែលគេស្នូលយកដូច្នោះទាំងនេះនៃការនាំចេញកំណាត់ឈើបានក្លាយជាជ្រុងធម្មតាហើយឧស្សាហកម្មផលិតផលព្រៃឈើរបស់ប្រទេសឡាវត្រូវបានធ្វើឲ្យអស់វត្ថុធាតុដើម។ សឹងតែគ្រប់ឈើទាំងអស់ដែលត្រូវបានប្រមូលផលនៅប្រទេសឡាវត្រូវបាននាំចេញដាក់កំណាត់ឈើនៅទៅកាន់ប្រទេសវៀតណាមដែលនៅក្បែរខាងនិងកាន់តែច្រើនឡើងៗទៅកាន់ប្រទេសចិន ។

ទំហំទ្រង់ទ្រាយខ្ពស់នៃភាពខុសច្បាប់នៅក្នុងវិស័យព្រៃឈើរបស់ប្រទេសឡាវត្រូវបានទម្លាយនៅក្នុងរបាយការណ៍មិនបានចេញផ្សាយមួយដែលបានបែកធ្លាយចេញនៅក្នុងឆ្នាំ 2015 ។ របាយការណ៍នោះគឺជាលទ្ធផលនៃគម្រោងឆ្លងដែនដែលផ្តោតទៅលើអាងស្តុកកាបូននិងដីវៈចម្រុះនៅប្រទេសឡាវភាគខាងត្បូងនិងវៀតណាមភាគកណ្តាលហើយបានជាប់ពាក់ព័ន្ធដល់ក្រសួងកសិកម្មនិងរុក្ខាប្រមាញ់ឡាវ ។

គេបានរកឃើញថាប្រទេសឡាវបាននាំចេញឈើចំនួន 1.4 លានម³ ទៅកាន់វៀតណាមនិងចិនក្នុងឆ្នាំ 2013 ដែលលើសពី 10 ដងនៃការប្រមូលផលផ្លូវការនៃប្រទេសនេះ ។ ការនាំចេញច្រើនរហូតដល់ 98 ភាគរយនៃការនាំចេញសរុបរបស់ប្រទេសឡាវក្នុងឆ្នាំ 2014 មានដូចជាកំណាត់ឈើនិងឈើអារូច - ដែលជាផលិតផលតាមធម្មតាត្រូវបានហាមឃាត់មិនឲ្យនាំចេញ ។ នៅតំបន់ខ្លះអត្រានៃការកាប់ឈើខុសច្បាប់បានឈានដល់កម្រិត 100 ភាគរយដ៏គួរឲ្យតក់ស្លុត ។

ការនាំចេញឈើខុសច្បាប់ពីប្រទេសឡាវទៅកាន់វៀតណាមឡើងដល់កំពូលក្នុងឆ្នាំ 2015 នៅពេលដែលវៀតណាមនាំចូលកំណាត់ឈើក្នុងកម្រិតយឺតយ៉ាវចំនួន 320 000 ម³ និងត្រឹមតែក្រោម 400 000 ម³នៃឈើអារូចពីប្រទេសជិតខាងរបស់ខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ ។^១

ក្នុងខែកុម្ភៈឆ្នាំ 2015 អ្នកស៊ើបអង្កេតរបស់ EIA បានធ្វើការចុះកំណត់ឯកសារនូវភាពច្រើនដែលនៃភាពខុសច្បាប់ព្រៃឈើក្នុងអំឡុងការធ្វើដំណើរចុះមូលដ្ឋានទៅកាន់ប្រទេសឡាវភាគខាងត្បូង ។ មានម្តងនោះ ក្បួននៃឡានទ្រុងច្រើនជាង 60 គ្រឿងដែលផ្ទុកលើសចំណុះនូវកំណាត់ឈើត្រូវបានគេសង្កេតឃើញនៅតម្រង់ជួរគ្នាដើម្បីចូលទៅប្រទេសវៀតណាមនៅច្រកឆ្លងកាត់ព្រំដែន ឡាឡឺ ខេត្តសាវ៉ាវ៉ាន់ ប្រទេសឡាវ ។ ឡានក្រុងដឹកកំណាត់ឈើថែមទៀតត្រូវបានសង្កេតឃើញនៅប៉ុស្តិ៍ព្រំដែន ឬ អី នៅក្នុងខេត្តអាតាប៊ី ដែលឆ្លងចូលទៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម ។ នៅក្នុងរយៈពេលត្រឹមបីថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ EIA បានអង្កេតឃើញថាយ៉ាងហោចណាស់កំណាត់ឈើខុសច្បាប់ចំនួន 3 200 ម³ ត្រូវបានដឹកជញ្ជូនឆ្លងកាត់ព្រំដែន ។ EIA ក៏បានចុះកំណត់ឯកសារផងដែរនូវប្រតិបត្តិការរុករកដីដោយខុសច្បាប់ដែលត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយយោធានៅខាងក្នុងតំបន់ការពារជាតិឌុងអាំជាន ។

ការស្រាវជ្រាវបានបង្ហាញថាចំនួនដុលយ៉ាងច្រើននៃកំណាត់ឈើដែលត្រូវបានឃើញនៅច្រកឆ្លងដែនឡាឡឺ មកពីគម្រោងរុករកដី

និងកសាងថ្នល់ដែលកំពុងត្រូវបានអនុវត្តដោយក្រុមហ៊ុនឡាវ Phonesack Group ដែលជាក្រុមហ៊ុនមួយក្នុងចំណោមក្រុមហ៊ុនដ៏ធំបំផុតដទៃទៀតនៅក្នុងប្រទេសនេះ ។ អសរយៈពេលរាប់សិបឆ្នាំវាបានប្រើប្រាស់ខ្សែរយៈប្រកបដោយអត់យឯកសិទ្ធិទៅនឹងវេជ្ជការអំណាចនៃប្រទេសឡាវដើម្បីធានាឲ្យបាននូវគម្រោងសាងសង់ដែលផ្តល់ប្រាក់ចំណេញយ៉ាងច្រើននិងកូតាកាប់ឈើ ។ ក្រុមហ៊ុននេះថែមទាំងត្រូវបានគេរាយការណ៍ថាបានសាងសង់និវេសនដ្ឋានដ៏ប្រណិតសម្រាប់ប្រធានាធិបតីនាពេលនោះគឺឯកឧត្តម Choummaly Sayasone ថែមទៀតផង ។^{១០}

ក្នុងឆ្នាំ 2011 បុគ្គលិក Phonesack Group បានសារភាពចំពោះអ្នកស៊ើបអង្កេត EIA ថារោងចក្រផលិតគ្រឿងសង្ហារឹមនិងផ្នែកស្រាលដ៏ធំមួយដែលក្រុមហ៊ុនបានសាងសង់នៅប្រទេសឡាវភាគកណ្តាលគឺគ្រាន់តែជាខ្សែក្រវ៉ាត់ខាងមុខដើម្បីពង្រឹងកូតាការកាប់ឈើដ៏មានតម្លៃជាមួយនឹងឈើសឹងទាំងអស់ដែលត្រូវបានរត់ពន្ធកាត់ព្រំដែនទៅកាន់ប្រទេសវៀតណាមដើម្បីបានការទូទាត់ជាសាច់ប្រាក់ ដោយបន្សល់ទុកឲ្យរោងអារឈើរបស់ខ្លួនវាខ្លះខាតវត្ថុធាតុដើមថែមទៀតផង ។

ខាងលើ:

កំណាត់ឈើដែលកាប់ដោយក្រុមហ៊ុនយោធាវៀតណាម COECCO ដោយផ្តល់សារភ្ជាប់ពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងគម្រោងថាមពលអគ្គិសនី Xekaman I នៅប្រទេសឡាវដែលត្រូវបានតម្កល់រក្សាទុកនៅផ្ទៃយុយញ៉ុងប្រទេសវៀតណាម ឆ្នាំ 2012

ខាងក្រោម:

ឡានទ្រុងដឹកកំណាត់ឈើធ្វើដំណើរតំបន់ដូចពស់ដុំវិញផ្លូវក្នុងដែនទៅដល់ច្រកឆ្លងកាត់ព្រំដែនឡាឡឺចូលទៅប្រទេសវៀតណាម ខេត្តសាវ៉ាវ៉ាន់ ប្រទេសឡាវ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ 2015

ខាងលើ:

កំណត់លើនៅពេលក្រឡើងសង្ហារឹមរបស់ក្រុមហ៊ុន Phonesack Group ក្នុងប្រទេសឡាវខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ 2012

ខាងក្រោម:

ប្រជាជនភាគតិចកំណើតដើមឡាវ គឺគ្រាន់តែជាអ្នកឈរមើលតែប៉ុណ្ណោះនៅពេលដែលធនធានប្រទេសរបស់គេត្រូវបាននាំចេញលក់ដោយខុសច្បាប់ទៅកាន់ប្រទេសវៀតណាមនៅច្រកឡាឡឺ ខេត្តសាវ៉ាន់ ប្រទេសឡាវ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ 2015 ។

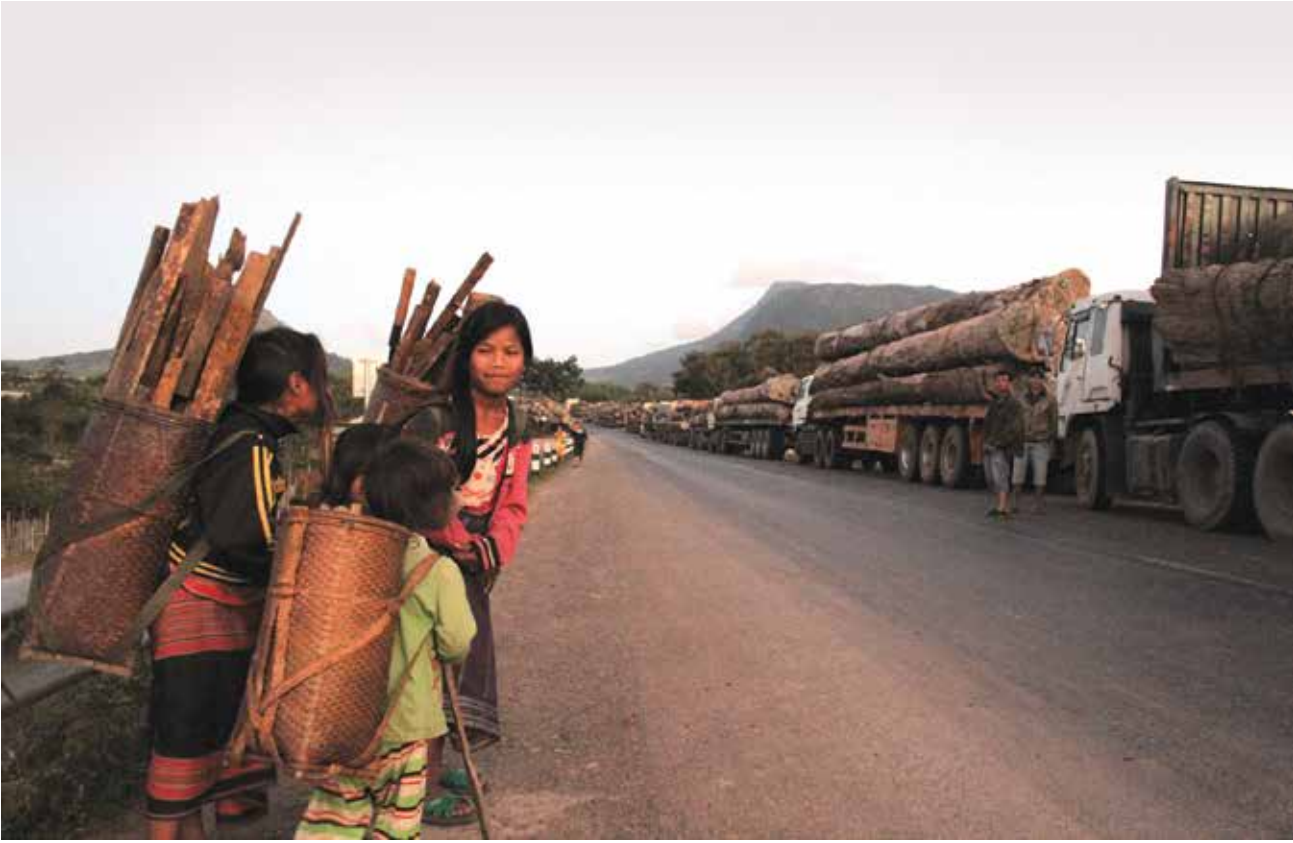
ក្រុមហ៊ុនវៀតណាមក៏បានចូលរួមដោយផ្ទាល់ផងដែរនៅក្នុងការកាប់ឈើខុសច្បាប់នៅប្រទេសឡាវ រួមមានសហគ្រាសដែលកាន់កាប់ដោយយោធាដែលមានឈ្មោះថា ក្រុមហ៊ុនកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ សេដ្ឋកិច្ច(COECCO) ។ ក្នុងខែឧសភា ឆ្នាំ 2011 អ្នកស៊ើបអង្កេតរបស់ EIA ជួបជាមួយបុគ្គលិក COECCO នៅទីស្នាក់ការកណ្តាលរបស់ក្រុមហ៊ុននៅក្នុងទីក្រុងវិញ ប្រទេសវៀតណាម ។ វាត្រូវបានគេអះអាងថាជាប្រតិបត្តិការកាប់ឈើធំបំផុតក្នុងប្រទេសឡាវ ដោយមានកូតាប្រចាំឆ្នាំចំនួន 100 000 ម^៣ នៃព្រៃឈើដែលបានកាប់នៅក្នុងតំបន់ជ័រជន់ដែលបានគ្រោងទុកមុននៅជុំវិញទំនប់ថាមពលវ៉ាអេត្លីសនី Xe Kaman 1 នៅអាតាប៊ូ ។ បន្ទាប់មកទៀត EIA បានតាមដានកំណត់លើដែលត្រូវបានកាប់ដោយ COECCO ទៅកាន់ផែ Quynhនិង Danangប្រទេសវៀតណាម ។

វិសាលភាពពេញលេញនៃភាពជាប់បទល្មើសរបស់ COECCO នៅប្រទេសឡាវត្រូវបានបើកបង្ហាញក្នុងឆ្នាំ 2015 នៅពេលដែលការវិភាគរូបភាពពីផ្កាយរណបបង្ហាញថា 71 ភាគរយនៃការកាប់ឈើដែលត្រូវបានធ្វើឡើងដោយ COECCO ជាការផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងទំនប់ចំនោះរវាងឆ្នាំ 2007-14 តាមពិតទៅបានកើតឡើងនៅក្នុងតំបន់ការពារដែលហួសផុតពីតំបន់ទឹកជំនន់ទៅទៀត ។"

ក្នុងឆ្នាំ 2015 អ្នកស៊ើបអង្កេត EIA បានផ្សារភ្ជាប់កំណត់លើមកពីប្រតិបត្តិការគម្រោងខុសច្បាប់ Xe Kaman 1 របស់ COECCO ទៅនឹងផលិតផលព្រៃឈើដែលនាំចូលទៅកាន់ទ្វីបអឺរ៉ុបដោយក្រុមហ៊ុនអ៊ីតាលីចំនួនពីរ គឺក្រុមហ៊ុន Andrea Olivieroនិង MagazziniCosmadi Cosa Olivieroបានទិញក្រឡើងសង្ហារឹមម្រាប់ដាក់ក្រៅផ្ទះធ្វើពីឈើផ្ទឹកពីក្រុមហ៊ុនផលិតវៀតណាមឈ្មោះ Thanh Thuy Co Ltd ដោយកំណត់លើមានប្រភពមកពីប្រតិបត្តិការកាប់ឈើរបស់ COECCO នៅក្នុងតំបន់ Xe Kaman 1 ។

ដោយប្រឈមមុខនឹងការហិនហោចអស់ព្រៃឈើនិងកង្វល់ជាសាធារណៈនៅលើភាពពុករលួយដែលទ្រទ្រង់គាំទ្រការកាប់ឈើនិងការតំពន្ធឈើខុសច្បាប់ នៅក្នុងខែឧសភា ឆ្នាំ 2016 នាយករដ្ឋមន្ត្រីឡាវថ្មីគឺឯកឧត្តម ThonglounSisoulith បានចេញបទបញ្ជាលេខ 15 ស្តីអំពីការពង្រឹងភាពម៉ឺងម៉ាត់នៅលើការគ្រប់គ្រងនិងការធ្វើអធិការកិច្ចត្រួតពិនិត្យការដុតវិទ្យុធ្វើអាជីវកម្មយកផលឈើ ចលនាចរាចរណ៍របស់ឈើនិងជំនួញឈើ ។ បទបញ្ជាបានដាក់ឱ្យមានការឈប់ទាំងស្រុងទៅលើការនាំចេញទាំងអស់នៃព្រៃឈើដែលមិនទាន់បានក វិច្ឆក្នុងចំណោមកំណែទម្រង់ដទៃទៀត ហើយឯកឧត្តមនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានធ្វើការតាមដានបន្តជាមួយនិងការចុះធ្វើទស្សនកិច្ចផ្លូវការទៅកាន់ខេត្តដែលផលិតឈើចម្បងៗ ។

ខុសពីការប្រកាសស្រដៀងគ្នានេះកាលពីអតីតកាល វិធានការដ៏តឹងរ៉ឹងដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយនាយករដ្ឋមន្ត្រីនាពេលបច្ចុប្បន្នមានផលប៉ះទង្គិចយ៉ាងខ្លាំងក្លា ។ ទិន្នន័យរប

សំគយបានបង្ហាញថាក្នុងឆ្នាំ 2016 កំណាត់លើត្រីមតែ 36 000 ម³ តែប៉ុណ្ណោះបានចូលប្រទេសវៀតណាមពីប្រទេស ឡាវ - ដែលសឹងតែទាំងអស់គឺនៅមុនបទបញ្ជាកាលពីខែឧសភា - ធៀបទៅនឹង 321 718 ម³ នៅក្នុងឆ្នាំ 2015 ។ ជំនួញផ្នែកឈើ អាក្រក់ចុះផងដែរពោលគឺពី 383 149 ម³ នៅក្នុងឆ្នាំ 2015 ទៅត្រីមតែ 95 572 ម³ នៅក្នុងឆ្នាំ 2016 ។¹²

ក្នុងខែមីនា ឆ្នាំ 2017 ការត្រួតពិនិត្យតាមដាននៅតាមមូលដ្ឋាន ផ្ទាល់របស់ EIA នៅប្រទេសឡាវនិងប្រទេសវៀតណាមភាគ ខាងត្បូងបានបញ្ជាក់យកជាការបានថាឱនភាពគួរជាទីកត់ សម្គាល់នៅលើជំនួញឆ្នងដែន ។ មិនមានឡានទ្រង់ដឹកកំណាត់ ឈើត្រូវបានគេអង្កេតឃើញច្រកឆ្លងកាត់ព្រំដែនដែលម មាញឹកកាលពីមុនឡើយ សន្និធិមិនមានផ្ទុកនូវកំណាត់ឈើ ដែលកាប់ថ្មីឬឡើយហើយអ្នករកស៊ីឈើវៀតណាមជាច្រើនបាន រក្សាទុកកំណាត់ដែលពួកគេទទួលបាននូវកំណាត់ឈើដែលត្រូវបាន ទិញរួចជាមុនដែលត្រូវបានចងនៅក្នុងប្រទេសឡាវ ។

ការពឹងអាស្រ័យលើបទល្មើសនៅកម្ពុជា

ដោយប្រទេសឡាវបានរឹតបន្តឹងការគ្រប់គ្រងត្រួតពិនិត្យលើលំ ហូរឈើខុសច្បាប់ អ្នករកស៊ីជនជាតិវៀតណាម ដោយត្រូវបាន ទំនុកបម្រុងដោយគោលនយោបាយនិងការជ្រោមជ្រែងរបស់ រដ្ឋាភិបាល បានបង្វែរការយកចិត្តទុកដាក់របស់គេកាន់តែ ច្រើនឡើងៗមកកម្ពុជាជាប្រភពនៃវត្ថុធាតុដើមខុសច្បាប់ថោក របស់ពួកគេ ។

សន្ទុះឈានឡើងនាពេលថ្មីៗនេះនៅក្នុងជំនួញបានកំណាត់ នូវការលួតលាស់ឡើងវិញនូវការរត់ពន្ធព្រៃឈើរវាងប្រទេស ទាំងពីរតាំងពីទសវត្សរ៍ឆ្នាំ 1990 កន្លងទៅម៉្លេះ ។ របាយការណ៍ នាពេលនោះបានរកឃើញថាបម្រាមការនាំចេញឈើរបស់ ប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបានបំពានជាប់ជាប្រចាំ ជាមួយនឹងឈើដែលត្រូវបញ្ជូនផ្លាស់ទីកាត់ព្រំដែនពីខេត្តតេនគីរីដែល នៅភាគខាងកើតប្រទេសចូលទៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមដែល នៅជិតខាង ដោយមានការចូលរួមពាក់ព័ន្ធរបស់យោធា នៅភាគីទាំងសងខាងនៃព្រំដែន ។ ឈើខុសច្បាប់ត្រូវបាន តាមដានឃើញថាបានចូលទៅក្នុងប្រាក់នៃការផ្គត់ផ្គង់នៃក្រុម ហ៊ុនផលិតគ្រឿងសង្ហារឹមសម្រាប់សួនច្បារនៅ Pleiku និង QuyNhon ។¹⁶

ជំនួញនោះបានថមថយស្រុកស្រុកនៅក្នុងទសវត្សរ៍ត្រាយៗមក ទៀតដោយសារតែការពង្រឹងច្បាប់និងកំណែទម្រង់បទបញ្ញត្តិកាន់ តែប្រសើរឡើង ដែលរួមមានលក្ខខណ្ឌទាមទារតម្រូវឲ្យជម្រាបជូន ដំណឹងជាមុននៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមសម្រាប់ឈើដែលត្រូវ បាននាំចូលពីប្រទេសកម្ពុជានិងចំនួនប៉ុស្តិ៍ព្រំដែនដែលត្រូវបាន តបន្លឹងដែលតាមរយៈនោះព្រៃឈើអាចត្រូវបានដឹកជញ្ជូន ។

ប៉ុន្តែនៅខែមករាឆ្នាំ 2014 ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មរបស់វៀតណាម បានដកចោលនិយត្តិជំនួញលើឈើពីប្រទេសកម្ពុជា ដោយ ដកចោលនូវលក្ខខណ្ឌតម្រូវទាមទារនូវឯកសារនាំចូលនិងអនុញ្ញាត ឲ្យជំនួញប្រព្រឹត្តទៅបាននៅតាមគ្រប់ច្រកទ្វារព្រំដែនណាមួយ ក៏បាន ។ ជាលទ្ធផលបន្ទាប់មក ការនាំចូលបានរីកលូតលាស់ ដុះដាលហើយនៅឆ្នាំ 2015 ប្រទេសកម្ពុជាបានក្លាយជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ឈើដ៏ធំបំផុតរបស់វៀតណាមគិតតាមតម្លៃ ។¹⁷

ក្នុងឆ្នាំ 2015 ប្រទេសវៀតណាមបាននាំចូល 590 000 ម³ នៃកំណាត់ឈើ (ដែលជាឈើសមមូលទៅនឹងកំណាត់ឈើមូល) និងឈើអារូចពីប្រទេសកម្ពុជា ដែលជាក់នើន ដ៏សម្បើមស្មើនឹង 800 ភាគរយធៀបទៅនឹងការនាំចូលក្នុងឆ្នាំ 2013 ។ ការនាំចូល កំណាត់ឈើតែងបានកើនឡើងពីត្រីមតែ 383 ម³ ក្នុងឆ្នាំ 2014 រហូតដល់ 57 700 ម³ នៅក្នុងឆ្នាំ 2015 ថ្មីបីមានបម្រាមហាមឃាត់ ការនាំចេញកំណាត់ឈើទៅរបស់កម្ពុជាក៏ដោយ ។

កម្មកររឹចេញពីឡានឈើត្រព្យងដែលត្រូវបានលួចពីប្រទេសឡាវនៅទីផ្សារក្រុងទីក្រុង Dong Ky ប្រទេសវៀតណាមភាគខាងជើង ឆ្នាំ 2014 ។

ការប្តូរឈើត្រព្យង

ប្រទេសវៀតណាមក៏ដើរតួនាទីមជ្ឈឹមនៅក្នុងការរត់ពន្ធនៃព្រៃឈើមានតម្លៃពីតំបន់ មេគង្គទៅកាន់ប្រទេសចិនផងដែរ ។ ដែលត្រូវបានស្គាល់ជាទូទៅថាឈើត្រព្យង ជំនួញ លើឈើមានតម្លៃទាំងនេះបានលួតលាស់ខ្លាំងក្លានៅក្នុងទសវត្សរ៍ដែលកន្លងផុតទៅ ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ទីផ្សារចិនសម្រាប់គ្រឿងសង្ហារឹមបុរាណ Hongmu ។

ឈើមួយដ៏មានតម្លៃបំផុតក្នុងចំណោមឈើទាំងនេះ
ដែលត្រូវបានគេស្គាល់ថាជាឈើត្រព្យង (*Dalbergiacochinchinensis*) ត្រូវបាន ដាក់ចូលក្នុងបញ្ជីនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ II នៃអនុសញ្ញាស្តីពីជំនួញអន្តរជាតិនៃប្រភេទជី តផុតពូជ (CITES) ក្នុងឆ្នាំ 2013 ដោយមានប្រទេសវៀតណាមជាភាគីសហគាំទ្រ ព្រមជាមួយប្រទេសថៃ ។ ការស៊ើបអង្កេតដោយ EIA នៅក្នុងឆ្នាំ 2014 បានបង្ហាញ ថាប្រទេសវៀតណាមកំពុងដើរតួនាទីមជ្ឈឹមនៅក្នុងការរត់ពន្ធលើនាងនួន ដោយ ដើរតួនាទីជាមជ្ឈមណ្ឌលឆ្លងកាត់សម្រាប់ឈើដែលកាប់ដោយខុសច្បាប់ក្នុងប្រទេស ថៃ ឡាវនិងប្រទេសកម្ពុជានៅតាមផ្លូវទៅកាន់ប្រទេសចិន ។ 13 នៅក្នុងតែមួយថ្ងៃ EIA បានអង្កេតឃើញឈើត្រព្យងលើសពី 400 តោនត្រូវបានតម្កល់រក្សាទុក នៅក្នុងឃ្នាំងនៅក្នុងទីប្រជុំជន Dong Ha ក្បែរព្រំដែនជាមួយប្រទេសឡាវ ។ នៅប្រទេសវៀតណាមខាងជើង មន្ត្រីស៊ើបអង្កេត EIA បានធ្វើទស្សនកិច្ចក្នុង Dong Ky ដែលជាមជ្ឈមណ្ឌលរកច្នៃឈើនៅជិតទីក្រុងហាណូយ ហើយត្រូវបានផ្តល់នូវឈើ ត្រព្យងចំនួន 1 000 តោនពីប្រទេសឡាវ ។

ក្នុងឆ្នាំ 2016 EIA បានបើកកាយតិកតាងនៃលិខិតអនុញ្ញាត CITES ក្លែងក្លាយដែល កំពុងត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ការដឹកជញ្ជូនឈើត្រព្យងពីប្រទេសកម្ពុជាទៅប្រទេស វៀតណាម ។ ទិន្នន័យរបស់ជំនួញបានបង្ហាញថាប្រទេសកម្ពុជាបានចេញលិខិតអនុ ញ្ញាត CITES សម្រាប់ការនាំចេញនូវឈើត្រព្យង 12 000 ម³ រវាងខែមិថុនាឆ្នាំ 2013 និងខែធ្នូ ឆ្នាំ 2014 ថ្មីត្រឹមតែមានការថ្លែងជាសាធារណៈថាការកាប់និងការផ្តុំជុំរូប ភេទឈើនេះនៅក្នុងប្រទេសត្រូវបានដាក់បម្រាមក៏ដោយ ។¹⁴ ឈើត្រព្យងទាំងអស់ត្រូវ បាននាំចេញទៅកាន់វៀតណាម ដែលលិខិតអនុញ្ញាតត្រូវបានទទួល នៅមុនការដឹក ជញ្ជូនបន្តទៅមុខទៀតទៅកាន់ប្រទេសចិន ។ ជាលទ្ធផលក្រោយមកទៀត សមត្ថកិ ច្ចរប្រទេសកម្ពុជាបានបដិសេធយោងភ្ញើវិភាមិនបានចេញលិខិតអនុញ្ញាតណាមួយឡើយ ហើយបានអះអាងថាបានប្រាស្រ័យផ្តោះប្តូរព័ត៌មានអំពីប្រការនេះទៅកាន់សមភាគី វៀតណាមរបស់ពួកគេហើយ ។¹⁵ ផ្នែកលើតម្លៃទីផ្សារបែបអភិរក្សចំនួន 50 000 ដុល្លារ អាមេរិកក្នុងមួយម៉ែត្រគូបសម្រាប់ឈើត្រព្យងនៅក្នុងប្រទេសចិន ផែនការបោកប្រាស់ លិខិតអនុញ្ញាតក្លែងក្លាយអាចនឹងបង្កើតបានជាប្រាក់ចំណូលជាសក្តានុពលក្នុងចំនួន រហូតដល់ 600 លានដុល្លារអាមេរិកសម្រាប់ឧក្រិដ្ឋជនដែលចូលរួមពាក់ព័ន្ធ ។

ចោរកម្មឈើដែលត្រូវបានរដ្ឋដាក់ទណ្ឌកម្ម

ខាងលើ:

កំណត់ឈើដែលកំពុងត្រូវបាន រត់ពន្ធនៅកាន់ប្រទេសវៀតណាម ពី អូរតាបុកក្នុងសួនឧទ្យានជាតិវិវេជ្ជប្រទេសកម្ពុជា ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ 2017

បទឧក្រិដ្ឋព្រៃឈើក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

នៅដើមឆ្នាំ 2016 រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានដាក់ចេញនូវការតាមដានកម្រិតបន្តិចម្តងម្កាលមួយផ្សេងទៀតទៅលើការកាប់ឈើនិងការរត់ពន្ធឈើខុសច្បាប់នៅក្រោមពាក្យបញ្ជារបស់លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ។ វិធានការរួមមានការបង្កកចោលនូវការនាំចេញឈើទាំងអស់ទៅកាន់វៀតណាមនិងការផ្តួចផ្តើមបង្កើតនូវគណៈកម្មាធិការចម្រុះសម្រាប់បង្ការបទល្មើសព្រៃឈើ ដែលត្រូវបានមើលខុសត្រូវដោយមេបញ្ជាការប៉ូលីសយោធាជាតិ សៅ សុខា ។ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ក៏បានប្រកាន់យកនូវជំហានដ៏ខ្លាំងក្លានៃការចេញបញ្ជាឱ្យ សៅ សុខាឱ្យបាញ់ផ្តោងគ្រាប់រុក្ខកែតពីឧទ្ធកម្មគ្រាប់ដាក់អ្នកកាប់ឈើផងដែរ។¹⁸

សឹងតែភ្លាមៗនោះ រដ្ឋាភិបាលបានអះអាងថាខ្លួនបានលុបបំបាត់ចោលនូវរាល់គ្រប់ការកាប់ឈើខុសច្បាប់ធំៗនៅក្នុងប្រទេសហើយ។ លោកឧត្តមសេនីយ៍ សៅ សុខា បានប្រកាសនៅពាក់កណ្តាលខែមករាឆ្នាំ 2016 ថា “មិនមានការរើកេងកងព្រៃឈើពីប្រទេសកម្ពុជាទៅប្រទេសវៀតណាមនិងនៅក្នុងប្រទេសទេ”។¹⁹

ប៉ុន្តែខណៈដែលទិន្នន័យជំនួញបានចង្អុលបង្ហាញនូវការធ្លាក់ចុះចំនួន 50 ភាគរយនៃជំនួញឈើពីប្រទេសកម្ពុជាទៅកាន់ប្រទេសវៀតណាមក្នុងឆ្នាំ 2016 ធៀបទៅនឹងឆ្នាំមុនក៏ដោយ ក៏ការស៊ើបអង្កេតនៅមូលដ្ឋានដែលត្រូវបានធ្វើឡើងដោយ EIA នៅប្រទេសកម្ពុជានិងវៀតណាមភាគខាងកើតរវាងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ 2016 និងខែមីនាឆ្នាំ 2017 បានរកឃើញបើកកាយនូវប្រតិបត្តិការកាប់ឈើខុសច្បាប់ដែលសម្របសម្រួលយ៉ាងប្រសើរនៅក្នុងខេត្តរតនគិរី ដោយមានកំណត់ឈើខុសច្បាប់យ៉ាងច្រើនត្រូវបានដឹកជញ្ជូនកាត់ព្រំដែនចូលទៅក្នុងខេត្ត Gia Lai នៃប្រទេសវៀតណាម។ គួរឱ្យកត់សម្គាល់នោះ បទល្មើសព្រៃឈើជំនួញនេះកំពុងត្រូវបានប្រព្រឹត្តដោយមានការជួយជ្រោមជ្រែងដោយផ្ទាល់របស់រដ្ឋាភិបាលខេត្ត Gia Lai ។

ការស៊ើបអង្កេតរបស់ EIA នៅប្រទេសកម្ពុជានិងវៀតណាម

នៅចន្លោះរវាងខែធ្នូ 2016 និងខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ 2017 មន្ត្រីស៊ើបអង្កេតបានធ្វើការស្ទាបស្ទង់ទៅលើប្រតិបត្តិការកាប់ឈើដោយខុសច្បាប់នៅក្នុងរង្វង់ទឹកដីដ៏ធំនៃព្រៃឈើនៅក្នុងសួនឧទ្យានជាតិវិវេជ្ជ សួនឧទ្យានជាតិដែលទើបបង្កើតថ្មី អូរយ៉ាដាវ និងដែនជម្រកសត្វព្រៃលំដាប់ ទាំងអស់សុទ្ធតែនៅក្នុងខេត្តរតនគិរីនៅព្រំដែនភាគឥសាននៃប្រទេសកម្ពុជាជាមួយប្រទេសវៀតណាម។

ដាក់តាំងនៅក្នុងតំបន់ការពារទាំងនេះគឺជាជំហានដំបូងដែលត្រូវបានការពាររបស់សហគមន៍ (CPAs) ដែលត្រូវបានផ្តួចផ្តើមបង្កើតឡើងនៅក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំថ្មីៗនេះដើម្បីបង្កើត ទទួលស្គាល់និងផ្តល់អំណាចដល់ការពង្រឹងការចូលកាន់កាប់ដីនិងប្រើប្រាស់សិទ្ធិរបស់សហគមន៍ជនជាតិភាគតិចកំណើតដើមនៅក្នុងតំបន់។ មន្ត្រីស៊ើបអង្កេតបានធ្វើទស្សនកិច្ចកន្លែងពីរដែលការកាប់ឈើខុសច្បាប់មិនអាចត្រួតត្រាបានបានចាប់ផ្តើមនៅក្នុងចុងឆ្នាំ 2016 ។ តំបន់ការពាររបស់សហគមន៍អូរតាបុក នៅក្នុង ឧទ្យានជាតិវិវេជ្ជនិងតំបន់នៅព្រំដែនវិញ្ញាទន្លេអូតាំងដែលវាបង្កើតបានជាព្រំដែនរវាងដែនជម្រកសត្វព្រៃលំដាប់និង ឧទ្យានជាតិអូរយ៉ាដាវ។

តំបន់ការពាររបស់សហគមន៍អូរតាបុក គឺជាតំបន់ការពារសហគមន៍មួយនៃតំបន់ការពាររបស់សហគមន៍ ចំនួន 5 ដែលត្រូវបានផ្តួចផ្តើមបង្កើតឡើងជាផ្នែកមួយនៃថវិការដ្ឋបាលចំនួន 1 លានដុល្លារអាមេរិកមកពីសហភាពអឺរ៉ុប ដែលត្រូវបានចុះហត្ថលេខាដោយក្រសួងបរិស្ថានប្រទេសកម្ពុជា។²⁰ ក្នុងអំឡុងពេលនៃកិច្ចពិភាក្សាជាមួយមេសហគមន៍ វាលេចចេញជារូបរាងមកថាអភិក្រមដោះស្រាយត្រូវបានធ្វើឡើងហើយដោយតំណាងជននៃនយោបាយវៀតណាមដែលត្រូវបានគេស្គាល់ត្រឹមតែថាជាឈ្មោះ “យ៉ាង” តែប៉ុណ្ណោះនៅក្នុងឆ្នាំ 2016 ដែលត្រូវបានអមដំណើរមកជាមួយដោយមន្ត្រីប៉ូលីសយោធាកម្ពុជាដែលក៏បានរៀបរាប់ប្រាប់ពីខ្លួនគាត់ផងដែរថាជាឈ្មោះកសិករ។

“បទឧក្រិដ្ឋព្រៃឈើធំៗនេះ កំពុងត្រូវបានប្រព្រឹត្ត ដោយមានជំនួយជ្រោមជ្រែងដោយផ្ទាល់របស់រដ្ឋាភិបាលប្រចាំខេត្ត Gia Lai”

ឈូញចង់ធានាឲ្យមានជាប់នូវជំនួយជ្រោមជ្រែងរបស់សហគមន៍ក្នុងការកាប់ឈើនៅក្នុងតំបន់ការពារសហគមន៍ អូរតាបុក ដោយអះអាងថាដោយសមត្ថកិច្ចថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ខេត្តបានយល់ស្របប្តូរហើយនូវការកាប់ឈើនោះ ពួកគេគួរតែទទួលបានការឲ្យប្រាក់ចំនួន 3 000 ដុល្លារអាមេរិកក៏មិនបានអ្វីសោះ។ ការផ្តល់ជូនត្រូវបានបដិសេធចោល។ មិនយូរប៉ុន្មានក្រោយមកទៀត អ្នកកាប់ឈើកម្ពុជាប្រហែល 100 នាក់ បានមកដល់តំបន់នោះដោយមានអមដំណើរមកជាមួយដោយ “ប្រធានគ្រប់គ្រងឈើ” ជាមួយនឹងបុគ្គលិកយោធាមកជាមួយស្រាប់ដើម្បីធានាថាការកាប់ឈើអាចប្រព្រឹត្តទៅបានដោយមិនមានការបង្អាក់។ ប៉ុស្តិ៍ត្រួតពិនិត្យត្រូវបានបង្កើតឡើងយ៉ាងហ័សនៅលើផ្លូវចូលទៅក្នុងតំបន់នោះដើម្បីបង្ការអ្នកក្រៅកុំឲ្យអាចចូលទៅក្នុងបានហើយការកាប់ឈើបានចាប់ផ្តើមឡើងនៅខាងក្នុងតំបន់ការពារនិងដោយគ្មានការយល់ព្រមរបស់សហគមន៍ក្នុងតំបន់ឡើយ។ អ្នកកាប់ឈើផ្តោតមុខព្រួញតែប្រភេទដើមឈើដែលមានតម្លៃពាណិជ្ជកម្ម គួរឲ្យកត់សម្គាល់នោះគឺ សុក្រំ, ផ្លឹក, ឈើទាល និងឆ្នង។

ក្នុងខែធ្នូឆ្នាំ 2016 មន្ត្រីស៊ើបអង្កេតបានអង្កេតឃើញនូវជំរកកាប់ឈើជាច្រើននៅក្នុងតំបន់និងបានលីស្តរសម្លេងរោទិ៍ដឹងជាប់ជានិច្ចរបស់រណាមកអ្នកសន្តិ។ តំបន់រក្សាទុកកំណាត់ឈើជាច្រើនឈរតាំងនៅតាមបណ្តោយគន្លងផ្លូវដែលកាត់ចូលទៅក្នុងព្រៃឈើដោយនីមួយៗត្រូវបានគ្រប់គ្រងត្រួតពិនិត្យដោយក្រុមបងធំកាប់ឈើខុសៗគ្នា។ ប្រធានគ្រប់គ្រងជនជាតិវៀតណាមត្រូវបានគេមើលឃើញថាបានបញ្ជាបុគ្គលិកយោធាមកជាមួយក្នុងតំបន់ឲ្យបិទផ្លូវចូលទៅកាន់តំបន់នេះដោយដើមឈើលំនឹងដោយប៉ុស្តិ៍ត្រួតពិនិត្យ។

កំណាត់ឈើមកពីតំបន់នេះនឹងត្រូវបានដាក់តាមសាឡាងទៅកាន់ព្រំដែនវៀតណាមនៅពេលយប់ដោយប្រើប្រាស់យានជំនិះដ៏អគ្គខាតដែលគេស្គាល់ថាជា “arevs” ដែលយានជំនិះនីមួយៗមានសមត្ថភាពដឹកឈើហូតដល់ 20 ម³។ ក្នុងខែធ្នូ មន្ត្រីស៊ើបអង្កេតបានឃើញយានជំនិះ arevs ដ៏ច្រើនដឹកជញ្ជូនកំណាត់ឈើដោយមានការបង្អាក់រាំង ជាមួយនឹងក្បួនថយន្តមួយដែលត្រូវបានអមដំណើរការពារដោយឡានមួយដែលពាក់ផ្លាកលេខកងយុទ្ធពលខេមរភូមិន្ទ។ អ្នកដំណើរខាងក្នុងឡានបានឲ្យលុយបុគ្គលិកសន្តិសុខនៅតាមប៉ុស្តិ៍ត្រួតពិនិត្យនីមួយៗដែលគេបានជួបប្រទះ។ គេបានប៉ាន់ស្មានមកថានៅកម្រិតកំពូលនៃប្រតិបត្តិការកាប់ឈើ ចន្លោះរវាងដើមខែធ្នូនិងខែមករា ឆ្នាំ 2017 ថយន្តដឹកកំណាត់ឈើប្រហែល 100 គ្រឿងបានឆ្លងកាត់ចូលទៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមរាល់ថ្ងៃ ដែលបង្កើតបានជាចំនួនកំណាត់ឈើខុសច្បាប់ប្រហែល 110 000 ម³ ត្រូវបាននាំចេញក្នុងរយៈពេលត្រឹមតែ 55 ថ្ងៃតែប៉ុណ្ណោះ។

យានជំនិះទាំងអស់ដែលត្រូវបានអង្កេតឃើញឆ្លងកាត់ព្រំដែននៅជិតភូមិ អូរតាបុកនៅប្រកបដោយផែនដីនិងផ្លូវការដែលគ្មានប៉ុស្តិ៍ត្រួតពិនិត្យបណ្តឹងសម្រាប់ការពិនិត្យនៅទាំងខាងកម្ពុជានិងវៀតណាម។ បន្ទាប់ពីឆ្លងដែនរួចហើយ យានជំនិះឆ្ពោះសំដៅទៅកាន់ដេប៉ូតម្តងទុកឈើនៅប៉ុន្មានគីឡូម៉ែត្រនៅខាងក្នុងទឹកដីវៀតណាមដោយមិនបានអើយចេញ ជាកន្លែងដែលក្រុមឡានទ្រង់ត្រូវបានបង់ថ្លៃឲ្យនូវចំនួនដែលសមមាត្រទៅនឹង 2 000 ដុល្លារសម្រាប់ការធ្វើដំណើរមួយដើង។

ពីទីនោះ អ្នកបើកបរជនជាតិវៀតណាមដឹកជញ្ជូនកំណាត់ឈើក្នុងចម្ងាយខ្លីទៅកាន់ដេប៉ូតកំណាត់ឈើដ៏ធំមួយនៅក្នុងស្រុក Ia H' Drai នៅក្នុងខេត្ត Kontum ។ ប៉ុស្តិ៍ត្រួតពិនិត្យយោធាបានរារាំងមន្ត្រីស៊ើបអង្កេតមិនឲ្យចូលទៅកាន់កន្លែងនេះ។

ពីទីនេះទៅ កំណាត់ឈើសឹងទាំងអស់បន្ទាប់មកត្រូវបានដឹកជញ្ជូននៅលើឡានទ្រង់ដែលមានកូសណ្តាងរាបស្មើទៅកាន់ទីធ្លាដាក់កំណាត់ឈើនានាផ្សេងៗនៅខាងក្នុងនិងនៅជុំវិញ Le Thanh ដែលជាប្រកបដោយផ្លូវការរបស់វៀតណាមជាមួយប្រទេសកម្ពុជានៅក្នុងខេត្ត Gia Lai និងបន្តទៅកាន់ទីធ្លារបស់ម្ចាស់ឈើនៅក្នុងខេត្ត Gia Lai។

មន្ត្រីស៊ើបអង្កេតផ្ទាល់ដល់មូលដ្ឋានបានបើកទម្លាយនូវកន្លែងប្រមូលផ្តុំការកាប់ឈើខុសច្បាប់ជម្ងុយផ្សេងទៀតនៅខាងក្នុងព្រៃឈើដែលព័ទ្ធជុំវិញទន្លេអូរតាង ដែលស្ថិតនៅផ្នែកខាងត្បូងនៃប្រតិបត្តិការតំបន់ការពាររបស់សហគមន៍អូរតាបុក។ ដោយគ្របដណ្តប់លើផ្ទៃប្រហែល 50 000 ហិកតា ការកាប់ឈើត្រូវបានចុះកំណាត់ឯកសារនៅជុំវិញខ្សែនៃភូមិខាងក្នុងដែនដីមេកសត្វព្រៃលំដាប់ហើយក៏ត្រូវបានអង្កេតឃើញផងដែរនៅក្នុងឧទ្យានជាតិអូរយ៉ាដាវនៅក្បែរខាងដែលទើបតែត្រូវបានបង្កើតឡើងថ្មីៗក៏ដូចជាដែនដីមេកសត្វព្រៃស្រែពកផងដែរ។

ខាងលើ:
ដើមសុក្រំត្រូវបានរំលំដោយខុសច្បាប់នៅអូរតាបុក ខែធ្នូ ឆ្នាំ 2016

ខាងក្រោម:
កំណាត់ឈើទាលកំពុងរង់ចាំការប្រមូលយកនៅអូរតាង ខែធ្នូ ឆ្នាំ 2016។

ខាងលើ:

កំណត់លើស្រែឡានិងលើ ទាលធំៗកំពុងត្រូវបានស្តុច សណ្តែងចូលក្នុងយានជំនិះ ដឹកជញ្ជូនរបស់រៀតណាម នៅអូរតាំង ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ 2017

អ្នកភូមិនៅក្នុងតំបន់ប្រាប់មន្ត្រីស៊ើបអង្កេតថានៅក្នុងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ 2016 អ្នកជំនួញឈើរៀតណាមមួយក្រុមបានមកដល់តំបន់នេះហើយបានអះអាងថាព្រៃឈើអូរតាំងជាកម្មសិទ្ធិរបស់មហាសេដ្ឋីរៀតណាម បន្ទាប់ពីកំណត់ជនរបស់សហគមន៍ក្នុងតំបន់ត្រូវបានឲ្យប្រាក់ចំនួន 30 000 ដុល្លារអាមេរិកសម្រាប់សិទ្ធិកាប់ឈើ។ លុយនោះត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់បង្កើនគុណលក្ខណៈផ្លូវនិងកសាងការិយាល័យប្រចាំភូមិ ដោយចំនួនដែលនៅសេសសល់ត្រូវបានចែកចាយជាឲ្យលុយចំនួន 73 ដុល្លារអាមេរិកក្នុងម្នាក់ៗទៅដល់ក្រុមគ្រួសារ។ តាមដែលរាយការណ៍មក គ្រួសារចំនួន 234 គ្រួសារបានទទួលយកប្រាក់សំណងនោះ ដោយជឿជាក់ថាការកាប់ឈើនឹងកើតឡើងមិនថាពួកគេទទួលយកវាឬអត់នោះឡើយ។

នៅដើមខែឧសភា អភិបាលខេត្តរតនគិរី លោក ប៊ុង សាវន បានរៀបចំការប្រារព្ធពិធីញ៉ាំស្រាបៀររវាងសាច់កបីស្រមាប់សហគមន៍ក្នុងស្រុកដើម្បីកត់សម្គាល់នូវកិច្ចព្រមព្រៀងការប៉ះលើ។ ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងតំបន់ត្រូវបានផ្តល់ជូននូវតែម្ហូប 5 ដុល្លារអាមេរិកក្នុងមួយម៉ែត្រគូបដើម្បីធ្វើការកាប់ឈើជាមួយនឹងរណាមប្រើក្លាំង ប្រេងឥន្ធនៈនិងអាហារដែលត្រូវបានផ្តល់ជូនដោយប្រធាន្រគប្រគល់រៀតណាមនិងការការពារដែលត្រូវបានធានាពីផ្នែកសកម្មភាពព្រៃដីច្បាប់ណាមួយ។ មិនយូរប៉ុន្មានតពិនិត្យ អ្នកកាប់ឈើកម្ពុជានិងរៀតណាមរាប់រយនាក់បានចាប់ផ្តើមរំលែលើក្នុងតំបន់នោះ។

ប្រតិបត្តិការដែលត្រូវបានរៀបចំយ៉ាងល្អរួមមានសញ្ញាបណ្តោះអាសន្នដែលចង្អុលបញ្ជាក់នូវគន្លងផ្លូវលាក់ដែលអ្នកបើកបរគួរប្រើប្រាស់ដើម្បីដឹកនាំកំណត់លើទៅកាន់ដេប៉ូមួយស្ទើរនៅព្រំដែន ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅក្រោមសមត្ថកិច្ចនៃកងទ័ពព្រំដែនរៀតណាម។ លើសពីទាំងអស់ដែលត្រូវបានកាប់នៅក្នុងអូរតាំងត្រូវបានយកទៅឲ្យដេប៉ូធំៗសំខាន់ៗនៅក្នុងចំណោមដេប៉ូធំៗសំខាន់ៗធំៗបី គឺថាអូរលាវ (នៅជិតប៉ូស្ត្រីព្រំដែន រៀតណាមលេខ 731) និងខ្លាធំ (នៅជិតប៉ូស្ត្រីព្រំដែន 729)។ ខណៈកំពុងនៅក្នុងតំបន់នេះ មន្ត្រីស៊ើបអង្កេតបានឃើញដោយផ្ទាល់ភ្នែកនូវយានជំនិះប្រើអគ្គិសនីដែលអាចប

តំបន់បានក្នុងមុំចំនួនរហូតដល់ 200 គ្រឿងដឹកជញ្ជូនកំណត់លើពីអូរតាំងទៅកាន់ប្រទេសរៀតណាមជារៀងរាល់ថ្ងៃ។

នៅចន្លោះរវាងដើមខែធ្នូនិងចុងខែមករា គេបានប៉ាន់ប្រមាណថាកំណត់លើប្រហែល 200 000 ម³ ត្រូវបាននាំចេញដោយខុសច្បាប់ពីប្រទេសកម្ពុជាទៅកាន់រៀតណាមពីតំបន់អូរតាំងក្នុងរយៈកាលចំនួន 55 ថ្ងៃ។ ការការពារមកពីសកម្មភាពពង្រឹងច្បាប់ណាមត្រូវបានធានាដោយការចូលរួមពាក់ព័ន្ធរបស់មន្ត្រីប៉ូលីសនិងយោធាប្រចាំតំបន់។ ឧទាហរណ៍ មនុស្សម្នាក់ក្នុងចំណោមមនុស្សសំខាន់ៗដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងប្រតិបត្តិការកាប់ឈើស្រែកម្ពុជាដែលរៀបការជាមួយមេស្ថានីយ៍ប៉ូលីសព្រំដែនក្នុងតំបន់ហើយដែលមានជាប់សាច់ញាតិជាមួយនឹងមន្ត្រីប៉ូលីសព្រំដែនជាតិដែលមានតំណែងខ្ពស់។

ក្នុងអំឡុងពេលនៃកិច្ចពិភាក្សាជាមួយអ្នកកាប់ឈើនិងប្រធានគ្រប់គ្រងឈើ មន្ត្រីស៊ើបអង្កេតបានរកឃើញពីរបៀបដែលប្រតិបត្តិការឈើខុសច្បាប់អូរតាំងនិងកិច្ចព្រមព្រៀងជំនួញជាមួយនឹងសហគមន៍បានជាប់គាំងប្រកបដោយការលាក់ការណ៍ជាសម្ងាត់ ដោយគ្មានឈ្មោះក្រុមហ៊ុនដែលត្រូវបាននិយាយឬការអនុញ្ញាតផ្តល់សិទ្ធិផ្លូវការសម្រាប់ការកាប់ឈើដែលបានផ្តល់ជូននោះឡើយ។ ជំនួសមកវិញ ការរៀបចំគឺជាលេសដោះសារសម្រាប់ឈ្មោះរៀតណាមក្នុងការបញ្ជូនលុយដោយលាក់កំបាំងទៅឲ្យមន្ត្រីនិងមេធំៗកម្ពុជាជាដូច្នោះប្រាប់មកវិញនូវការផ្គត់ផ្គង់នៃកំណត់លើមូល។ លុយនោះក៏ត្រូវបានប្រើប្រាស់ផងដែរជាសំណូកដើម្បីទិញយកការបិទមាត់មកពីជនខាងក្រៅណាមួយដូចជាអ្នកសារព័ត៌មាន ដែលអាចបើកបញ្ជូននូវប្រតិបត្តិការខុសច្បាប់នេះ។

ប្រធានគ្រប់គ្រងឈើចំនួនពីររូបផ្តល់ដល់មន្ត្រីស៊ើបអង្កេតនៅមូលដ្ឋានរបស់ EIA នូវការជូនប្រាក់ដើម្បីកុំបើកកកាយបង្ហាញសកម្មភាពកាប់ឈើ ដោយធ្វើការបញ្ជាក់យកច្បាស់ការថាពួកគេបានជូនប្រាក់ដល់មន្ត្រីជំនាញ។ ពួកគេមានកង្វល់ជាពិសេសថាព័ត៌មានអំពីសកម្មភាពពួកគេមិនគួរទៅដល់មន្ត្រីនៅថ្នាក់ជាតិនោះឡើយ។

សេចក្តីជូនដំណឹងផ្លូវច្បាប់ដែលត្រូវបានពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ក្នុងប្រទេសវៀតណាម

ជាដំបូងគេរាល់ប្រមាណយាត់ការកាត់ឈើនិងការនាំចេញកំណត់ឈើរបស់ប្រទេសជិតខាងខ្លួនដោយរារាំងការនាំចូលនៃឈើនៅពិសេសគឺ រដ្ឋាភិបាលវៀតណាមតាមពិតទៅបានធ្វើឲ្យស្របច្បាប់នូវជំនួញតាមរយៈសេចក្តីសម្រេចចិត្តផ្លូវការ។

មន្ត្រីស៊ើបអង្កេតដោយផ្ទាល់នៅមូលដ្ឋានបានសង្កេតឃើញថាកំណត់ឈើមកពីតំបន់ការពារកំពុងត្រូវបាននាំយកទៅកាន់កន្លែងតម្កល់ទុកដាក់ត្រឹមតែបន្តិចហួសព្រំដែននៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមតែប៉ុណ្ណោះ។ ដំបូងៗចំនួនប្រាំពីរត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណនៅក្នុងតំបន់នៅក្បែរខាងច្រកឆ្លងដែនផ្លូវការ Le Thanh។ ការវិភាគរូបភាពតាមផ្កាយរណបបានចង្អុលបញ្ជាក់ថាដើម្បីនេះលេចរូបរាងនៅចុងឆ្នាំ 2016 ដោយមានបណ្តាញផ្លូវតូចៗដែលសាយភាយចេញក្រៅចូលទៅកាន់កន្លែងកាប់ឈើ។ នៅដើម្បីនេះ កំណត់ឈើត្រូវបានផ្ទុកចូលទៅក្នុងឡានទ្រុងកាន់តែធំដែលមានកង់ 16 របស់វៀតណាមបន្ទាប់ពីត្រូវបានវាស់វែង ចុះបញ្ជី បោះត្រានិងហូតពន្ធរហើយ មុនពេលត្រូវបានជម្រះថាមានលក្ខណៈស្របច្បាប់សម្រាប់ការដឹកជញ្ជូនទៅមុខទៀតដោយគយវៀតណាម។ ពីទីនោះទៅ កំណត់ឈើត្រូវបានយកទៅជូនដល់រោងចក្រនៅក្នុង Gia Lai ទីក្រុងហ្វីមីញូ និងទៅដល់អ្នកទិញនៅ QuyNhonដែលជាដៃមួយនិងមជ្ឈមណ្ឌលកែច្នៃឈើដ៏ធំសំខាន់មួយ។

ក្នុងខែកុម្ភៈនិងខែមិថុនាឆ្នាំ 2017 មន្ត្រីស៊ើបអង្កេត EIA ដែលបានក្លែងខ្លួនជាល្អិតឈើបានធ្វើដំណើរទៅកាន់ប្រទេសវៀតណាមដើម្បីតាមដាននៃឈើដែលលួចពីប្រទេសកម្ពុជាបានរកឃើញនូវអត្តសញ្ញាណនៃពិរុទ្ធជនសំខាន់និងបានរកឃើញពីរបៀបដែលឈើដែលលួចនោះអាចត្រូវបានជួញដូរយ៉ាងបើកចំហនៅប្រទេសវៀតណាម។

ការរកឃើញនេះបានបង្ហាញរបៀបដែលរដ្ឋនិងមន្ត្រីប្រទេសវៀតណាមបានចេញនិងផ្តល់ជូននូវកូដាផ្លូវការដែលសម្រួលដល់ការធ្វើឲ្យទៅជាស្របច្បាប់នៃឈើខុសច្បាប់។ កូដាទាំងនេះបានដើម្បីទឹកចិត្តនិងសម្របសម្រួលដល់ការបាត់ឈើខុសច្បាប់នៅក្នុងទ្រង់ទ្រាយធំសម្បើមនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដែលនៅជិតខាងនៅពេលយ៉ាងជាក់លាក់ពេលដែលប្រទេសនោះកំពុងតែស្វែងរកសាធារណៈធ្វើការបញ្ឈប់រាល់គ្រប់ជំនួញឈើទាំងអស់ជាមួយប្រទេសវៀតណាម។

នៅចំណុចកណ្តាលនៃការផ្សំរួមគំនិតគ្នានេះគឺជាបទបញ្ញត្តិមួយសំណុំដែលត្រូវបានចេញដោយគណៈកម្មាធិការប្រជាជនខេត្ត Gia Lai នៅក្នុងសវនកម្មរដ្ឋឆ្នាំ 2016។ បទបញ្ញត្តិទីមួយ ដែលមានចុះកាលបរិច្ឆេទថ្ងៃទី 30 ខែកញ្ញា បានអនុញ្ញាតដល់ការនាំចូលនៃកំណត់ឈើចំនួន 300 000 ម³មកពីប្រទេសកម្ពុជានៅក្នុងខេត្ត Gia Lai តាមរយៈច្រកឆ្លងកាត់ព្រំដែនដែលត្រូវបានចាត់យកចំនួនប្រាំស្ថិតនៅក្នុងស្រុក Duc Co និង Chu Prong នៅក្នុងខេត្ត Gia Lai។ វាបានគូសវាសបង្ហាញត្រួសៗនូវរបៀបដែលចំនួនសរុបទាំងអស់នៃកំណត់ឈើនិងត្រូវបានបែងចែកទៅជាកូដាដែលមានចំនួនរហូតដល់ 60 000 ម³ ដែលត្រូវបានបែងចែករវាងក្រុមហ៊ុនចំនួន 16 នៅក្នុងខេត្តនោះ។ វាក៏បានផ្តួចផ្តើមបង្កើតទៅទៀតនូវក្រុមអធិការកិច្ចអន្តររដ្ឋាភិបាល រួមមានផ្នែកការពារព្រៃឈើគយនិងសន្តិសុខព្រំដែន ដើម្បីត្រួតពិនិត្យតាមដានកំណត់ឈើដែលនាំចូលដើម្បីធានាឲ្យបានថាមិនមានកំណត់ឈើណាមួយពីប្រទេសវៀតណាមបានចូលទៅក្នុងជំនួញនេះឡើយ។ វាចែងថាការនាំចូលនៃកំណត់ឈើចំនួន 300 000 ម³ ត្រូវតែកើតមានឡើងមុនថ្ងៃទី 30 ខែឧសភា ឆ្នាំ 2017។²¹

ឯកសារបន្តទៅទៀតបានរាយនាមកូដាដែលតាមពិតត្រូវបានផ្តល់ជូនទៅកាន់ក្រុមហ៊ុននីមួយៗនៃក្រុមហ៊ុនទាំង 16 និងសេចក្តីលម្អិតដែលច្រកឆ្លងដែនត្រូវប្រើប្រាស់ដើម្បីនាំយកកំណត់ឈើចូលទៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមដូចដែលប៉ុស្តិ៍ការពារព្រំដែន 721 723 727 729 និង 731។²² នៅថ្ងៃទី 10 ខែតុលា អគ្គនាយកដ្ឋានគយនៃខេត្ត Gia Lai និង Kon Tum បានចេញសេចក្តីបង្គាប់ណែនាំទៅកាន់មន្ត្រីគយប្រចាំព្រំដែន Le Thanh ដើម្បីធ្វើការត្រួតពិនិត្យតាមដានឈើដែលត្រូវបានប្រមូលនៅទីធ្លាស្តុកកំណត់ឈើដែលត្រូវបានចាត់តាំងដោយគណៈកម្មាធិការប្រជាជន Gia Lai នៅតាមបណ្តោយព្រំដែន។²³

តាមរយៈសេចក្តីសម្រេចទាំងនេះ - គ្រប់គ្នាដែលត្រូវបានដាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមអណត្តិនៅក្រោមបទបញ្ញត្តិដែលចេញនៅចុងឆ្នាំ 2015 និងពាក់កណ្តាលឆ្នាំ 2016 ដោយក្រសួងឧស្សាហកម្មនិងជំនួញ (MoIT) នៅរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលវៀតណាមនៅក្រុងហាណូយ - រដ្ឋាភិបាលខេត្ត Gia Lai បានធ្វើឲ្យស្របច្បាប់យ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាពនូវជំនួញកំណត់ឈើដែលនាំចេញពីប្រទេសកម្ពុជានៅក្នុងការរំលោភលើច្បាប់ដោយឥតលាក់លៀមទៅលើច្បាប់ប្រទេសកម្ពុជា។

កិច្ចសន្ទនាបន្តបន្ទាប់រវាងមន្ត្រីស៊ើបអង្កេត EIA និងល្អិតឈើនៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមបានបង្ហាញនូវរបៀបដែលការលាងឈើខុសច្បាប់មានប្រសិទ្ធិភាពនៅក្នុងការអនុវត្តន៍។

ខាងក្រោមធ្វើដំណើរ:

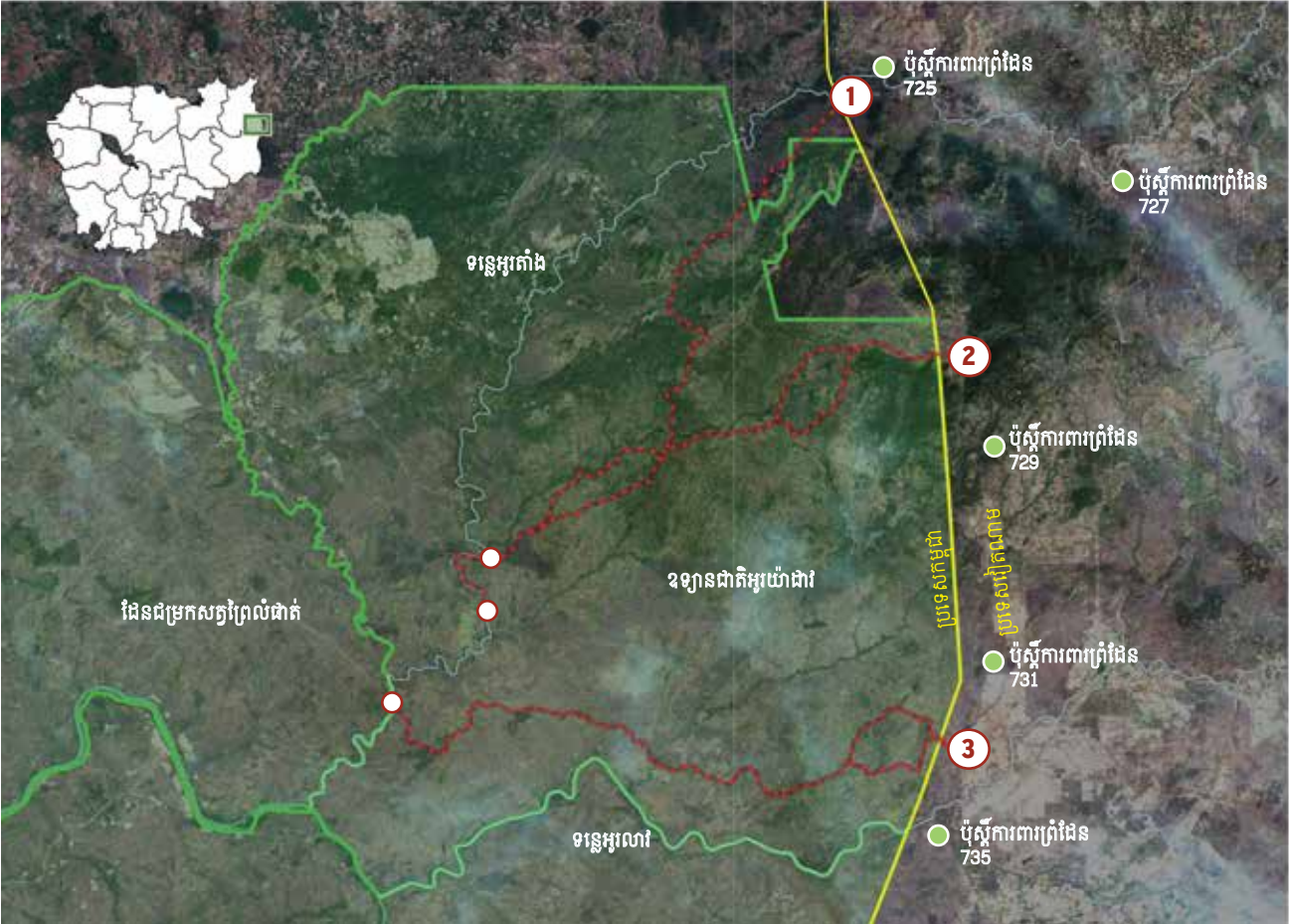
កំណត់ឈើកំពុងត្រូវបានរត់ពន្ធនៅកាន់ប្រទេសវៀតណាម។

ខាងក្រោមស្តាំ:

សញ្ញាផ្លូវបណ្តោះអាសន្នក្នុងព្រៃល្អិតឈើបានដឹកនាំផ្លូវអ្នករត់ពន្ធលើទៅកាន់ដើម្បីកំណត់ឈើប៉ុស្តិ៍ការពារព្រំដែនវៀតណាម 727 និង 729។

ផ្លូវវត្តពន្ធនៅកាន់ដេប៉ូកំណាត់ឈើធំសំខាន់ៗ នៃកងកម្លាំងការពារព្រៃដែនរៀតណាម

ថ្ងៃទី 7 មករា ឆ្នាំ 2017 © DigitalGlobe/TerraServer

- 0 ដេប៉ូកំណត់លើដី ● ប៉ុស្តិ៍ការពារព្រំដែនវៀតណាម ■ តំបន់ការពារ
- តំបន់ប្រមូលលើ - - - ផ្លូវដឹកជញ្ជូនកំណត់លើ

ថ្ងៃទី 7 មករា ឆ្នាំ 2017 © DigitalGlobe/TerraServer

ថ្ងៃទី 6 កុម្ភៈ ឆ្នាំ 2017 © Airbus Defense & Space

“ឈ្មួញរៀនណាមបានបង្ហាញរបៀបដែលអំពើពុករលួយដែលកើតមានសុះសាយធ្វើឲ្យអាចកាប់ឈើនិងដឹកជញ្ជូនកំណាត់ឈើពីប្រទេសកម្ពុជាបាននិងដំណើរការនៃការធ្វើឲ្យស្របច្បាប់នូវព្រៃឈើនៅពេលដែលវាស្ថិតនៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម”

ខាងលើ:
លោក Le Quoc Trung នៃក្រុមហ៊ុន Son Dong Company Ltd ថ្ងៃទី 1 មីនា ឆ្នាំ 2017 ។

ខាងក្រោម:
កំណាត់ឈើកម្ពុជានិងបន្ទះក្តារនៅក្នុងទីធ្លារនៃក្រុមហ៊ុន Son Dong Company Ltd ថ្ងៃទី 28 កុម្ភៈ ឆ្នាំ 2017 ។

នៅ Pleiku ដែលជាមណ្ឌលកែច្នៃព្រៃឈើធំបំផុតនៅក្នុងខេត្ត Gia Lai EIA បានជួបជាមួយ Phan Yen Vu ដែលជាឈ្មួញនៃកំណាត់ឈើស្រុកឈើទាលនិងផ្នែកដែលមានប្រភពមកពីប្រទេសកម្ពុជា។ គាត់បានពន្យល់របៀបដែលបងប្អូនប្រុសគាត់ Phan Vang បានរៀបចំការកាប់ឈើខុសច្បាប់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាសម្រាប់ពាណិជ្ជកម្មគ្រួសារក្នុងនាមជាប្រតិបត្តិការបន្ទាប់បន្សំ ក្នុងខណៈដែលអនុវត្តន៍មុខងារដែលនេះសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនដែលធំជាងនេះយ៉ាងខ្លាំងដែលមានឈ្មោះថា Nguyen Trung Company Ltd ។ ឯកសារបានបង្ហាញថាក្រុមហ៊ុនត្រូវបានផ្តល់ជូននូវកូតាកំណាត់ឈើចំនួន 20 000 ម³ ដោយរដ្ឋាភិបាល Gia Lai ។ Vui បានពន្យល់របៀបដែលបងប្អូនប្រុសរបស់គាត់ប្រើប្រាស់កូតាដើម្បីសម្របសម្រួលការនាំចូលនៃឈើផ្ទាល់របស់គេចូលទៅវៀតណាម។ គាត់ក៏បានថ្លែងផងដែរថាការផ្គត់ផ្គង់របស់គាត់ចូលតាមរយៈច្រកផ្លូវឆ្លងដែនមិនផ្លូវការ៖ “យើងធ្វើការរកធ្វើអាជីវកម្មនៅប្រទេសកម្ពុជា ប៉ុន្តែឆ្លងកាត់តាមស្ថានីយ៍ 739 និង 731 ។ សម្រាប់ផ្លូវទាំងនេះ យើងមិនត្រូវការឆ្លងកាត់ច្រកទ្វារព្រំដែននោះឡើយ”។ ការនិយាយសំដៅដល់ស្ថានីយ៍ 739 របស់ Vui គឺទំនងជាការនិយាយសំដៅដល់ដែលយល់ច្រលំទៅកាន់ប៉ុស្តិ៍ការពារព្រំដែនវៀតណាម 729 ជាជាង 739 ។

អ្នកស្រី Vui បានរៀបចំឲ្យមន្ត្រីស៊ើបអង្កេត EIA ឲ្យមើលកំណាត់ឈើដែលត្រូវបានតម្កល់ទុកដាក់នៅក្រុមហ៊ុន Son Dong Company Ltd នៅស្រុក Duc Co ដែលជាក្រុមហ៊ុនដែលចាត់ចែងដំណើរការដោយម្ចាស់នៃក្រុមហ៊ុន Nguyen Trung ។ ក្នុងអំឡុងនៃការធ្វើទស្សនកិច្ចនោះ គណនេយ្យករបស់ក្រុមហ៊ុន Le Quoc Trung បានអះអាងថាក្រុមហ៊ុន Nguyen Trung Company បានទិញកូតាពីរដ្ឋាភិបាល Gia Lai ដើម្បីនាំចូលកំណាត់ឈើចំនួន 35 000 ម³ ពីប្រទេសកម្ពុជា។ ឯកសារផ្លូវការបានបង្ហាញថាក្រុមហ៊ុន Son Dong ទទួលបានកូតាសម្រាប់ 15 000 ម³ ដែលគុបផ្សំបញ្ចូលគ្នាជាមួយកូតាផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ក្រុមហ៊ុន Nguyen Trung ដែលមានចំនួន 20 000 ម³ ផ្តល់នូវចំនួនសរុប 35 000 ម³ ។

គាត់និយាយថា៖ “មិនថាភិក្ខុព្រមព្រៀងបម្រាមហាមនាំចេញឈើរវាងប្រទេសវៀតណាមនិងប្រទេសកម្ពុជាយ៉ាងណានោះឡើយ ប្រទេសវៀតណាមនៅតែលួចនាំចូលដដែល។ MOIT [ក្រសួងឧស្សាហកម្មនិងជំនួញ] នៅតែអនុញ្ញាតខេត្តមួយចំនួនឲ្យនាំចូលឈើពីប្រទេសកម្ពុជាដដែល” ។

Trung ក៏បានពន្យល់ផងដែរថាក្រុមហ៊ុន Nguyen Trung និង Son Dong អនុញ្ញាតក្រុមកាងកាប់ឈើខុសច្បាប់ឯករាជ្យដែលត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយក្រុមហ៊ុនឈើវៀតណាមមួយផ្សេងទៀត។

ងទៀតឲ្យប្រើប្រាស់កូតារបស់ខ្លួនដើម្បីនាំចូលព្រៃឈើខុសច្បាប់ចូលទៅក្នុងវៀតណាម។

ប្រតិបត្តិការបែបនោះមួយដែលប្រើប្រាស់កូតាទាំងនេះគឺ Ha Phuong Sole Member Company Ltd ។ មន្ត្រីស៊ើបអង្កេត EIA បានជួបនឹង Nguyen Hai នៃក្រុមហ៊ុន Ha Phuong នៅទីធ្លារឈើនៃក្រុមហ៊ុន Son Dong ហើយត្រូវបានអញ្ជើញឲ្យពិនិត្យមើលកំណាត់ឈើ Keruing ចំនួន 800 ម³ ពីប្រទេសកម្ពុជាដែលលោក Hai បានតម្កល់រក្សាទុកនៅដើម្បីនាំចូលការពារព្រំដែន 729 ដែលចូលតែបន្តិចមកក្នុងប្រទេសវៀតណាម។ នៅតាមផ្លូវទៅកាន់ដេប៉ូព្រំដែនជាប់ស្រយាល Hai បានប្រមូលយកនូវក្រដាសស្នាមពីក្រុមហ៊ុន Don Song ដែលគាត់និយាយថាអាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីលក់កំណាត់ឈើរបស់គាត់បាន។ Hai បានធ្វើការបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់នូវរបៀបដែលកូតាត្រូវបានប្រើប្រាស់ ដោយថ្លែងថា៖ “វាជាជ្រុងធម្មតាហើយនៅទីនេះ។ ចាំខ្ញុំពន្យល់។ ឧទាហរណ៍ក្រុមហ៊ុន Nguyen Trung ឬ Son Dong Company ទទួលបានកូតាចំនួន 30 000 ម³ ពីរដ្ឋាភិបាលខេត្ត។ កូតាត្រូវបានចេញដោយ MOIT ។ ខ្ញុំស្នូលម្ចាស់នៃក្រុមហ៊ុន Son Dong Company គាត់បានឲ្យកូតាខ្ញុំ 10 000 ម³ ហេតុនេះខ្ញុំអាចមកទីនេះដើម្បីធ្វើ។ ប្រសិនបើអ្នកធ្វើការនៅទីនេះដោយគ្មានកូតាពួកគេនឹងរឹបអូសវា”។

គាត់ក៏បានពន្យល់ផងដែរនូវរបៀបដែលមន្ត្រីនាយកដ្ឋានការពារព្រៃឈើវៀតណាមដៅសម្គាល់កំណាត់ឈើនីមួយៗដែលត្រូវបាននាំចូលមកពីប្រទេសកម្ពុជាដោយស្របទៅតាមបទបញ្ញត្តិវៀតណាម បើទោះបីជាវាគ្រប់លើទាំងអស់កំពុងត្រូវបានកាប់និងនាំចេញដោយខុសច្បាប់ក្តី។ គាត់បានធ្វើការព្យាករណ៍ថានៅក្នុងកម្រិតអត្រានាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ព្រៃឈើដែលកំពុងត្រូវបានកាប់នៅខេត្តតនគីរីនិងបាត់ដំបងពីលើពាណិជ្ជកម្មក្នុងរង្វង់ពេលពីរឆ្នាំ។

ក្នុងអំឡុងពេលនៃការជួបប្រជុំកាលៀងជាបន្តបន្ទាប់ជាមួយមន្ត្រីស៊ើបអង្កេត EIA ឈ្មួញរៀនណាមបានបង្ហាញនូវរបៀបដែលអំពើពុករលួយដែលមានសុះសាយធ្វើឲ្យអាចកាប់ឈើនិងដឹកជញ្ជូនកំណាត់ឈើពីប្រទេសកម្ពុជានិងដំណើរការនៃការធ្វើឲ្យស្របច្បាប់នៃព្រៃឈើពេលដែលវានៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម សំណៅច្បាប់ចម្លងនៃឯកសារក៏ត្រូវបានយកបានផងដែរ រួមមានបញ្ជីរាយនាមកំណាត់ឈើនិងកំណត់ត្រាសម្រាប់នាំចូលរាប់ពាន់ម៉ែត្រគុបចូលទៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមដែលត្រូវបានបំបែកមន្ត្រីតទៅតាមប្រភេទឈើ (សូមមើលតារាងនៅទំព័រទី 15) ។

ឈ្មួញ Phan Yen Vui ប្រាប់មន្ត្រីស៊ើបអង្កេតថាការផ្គត់ផ្គង់ឈើមកពីប្រទេសកម្ពុជាមិនបានរឹតបន្តឹងដាក់កំហិតឡើយដោយសារតែអំពើពុករលួយ ដោយពន្យល់នូវរបៀបដែលវាលម្អាតសុស្សសំខាន់ៗនៅក្នុងបណ្តាញឈើរបស់គាត់និង “បញ្ចុះបញ្ចូល” មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់នៅក្នុងស្ថានីយ៍ព្រំដែនប្រចាំមូលដ្ឋាននៅខេត្តតនគីរីជាមួយនឹងការឲ្យសាច់ប្រាក់ដើម្បីឲ្យត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យកាត់ឈើក្នុងចំនួនជាក់លាក់មួយ។ មន្ត្រីនោះក៏នឹងជូនដំណឹងដល់គាត់ផងដែរនូវពេលវេលាដែលការចុះត្រួតពិនិត្យអធិការកិច្ចរបស់ភ្នាក់ងារនឹងមកដល់ហេតុនេះការកាប់ឈើអាចបញ្ឈប់ជាបណ្តោះអាសន្នសិនបាន។

នៅទីក្រុងកំពង់ផែ QuyNhon, ភ្នាក់ងារកសិកម្មដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងការដឹកជញ្ជូនកំណាត់ឈើពីប្រទេសឡាវនិងប្រទេសកម្ពុជា លោក Phong នៃក្រុមហ៊ុន Hung Anh Company Ltd បានព្រលយយោបល់ឲ្យដឹងថាប្រាក់សំណូករាប់លានដុល្លារត្រូវបានបង់ទៅឲ្យមន្ត្រីកម្ពុជាដើម្បីធានាឲ្យជាប់មាំទាំនូវ

សិទ្ធិកាប់ឈើថ្មីមានបម្រាមហាមឃាត់ក៏ដោយ។
គាត់និយាយថា: “លុយក្រោមគុកទៅកាន់ខាងកម្ពុជាដើម្បីទទួលបានលិខិតអនុញ្ញាតដើម្បីធ្វើអាជីវកម្មទាញយកផលនៅក្នុងតំបន់ព្រៃឈើគឺមានចំនួនច្រើន។ ពួកគេនៅតែត្រូវឲ្យលុយដើម្បីត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើអាជីវកម្មទាញយកផលនៅក្នុងតំបន់ដែលមានដើមឈើធំៗ ឈើដែលមានតម្លៃខ្ពស់។ ឧទាហរណ៍ ពួកគេនឹងត្រូវតែឲ្យលុយចំនួន 1-2 លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក”។

EIA ក៏បានពិបប្រទះជាមួយនឹងលោក Bao នៃក្រុមហ៊ុន Son Dong Company នៃខេត្ត Quang Tri ផងដែរ។ គាត់បានពន្យល់ថាតម្លៃដែលពាក់ព័ន្ធដើម្បីទទួលបានឈើទៅកាន់ប្រទេសវៀតណាម រួមមានពន្ធអាករនាំចូលផ្លូវដែលមានចំនួនរហូតដល់ 40 ដុល្លារអាមេរិកក្នុងមួយម៉ែត្រគូបសម្រាប់ប្រភេទមានតម្លៃដូចជាឈើស្រក់។

គាត់ក៏បានលម្អិតផងដែរនូវតម្លៃចំណាយបន្ថែមទៀតសម្រាប់អ្នកកាន់កាប់កូតាដែលជួបបង្កបង្កើតបានជាការបង់ថ្លៃមិនផ្លូវការជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធនៅកាន់មន្ត្រីរដ្ឋនិងមន្ត្រីកងម្នាងសន្តិសុខវៀតណាមដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងការចេញនិងការផ្តល់ឲ្យនូវកូតាដើម្បីនាំចូលព្រៃឈើខុសច្បាប់។
គាត់និយាយថា: “ប៉ុន្តែពួកគេក៏មានកម្រៃប្រើប្រាស់ទទួលខុសត្រូវផងដែរ យោងប្រចាំព្រំដែន: 300 000 ដុល្លារវៀតណាម (14 ដុល្លារអាមេរិក) ក្នុងមួយម៉ែត្រគូប គយ ប្រធានថ្នាក់ខេត្ត ពួកគេទាំងអស់មានចំណែកហេតុនេះពួកគេចុះហត្ថលេខាលើកូតាសម្រាប់យើង”។

លោក Bao បន្ថែមទៀតថា: “លុយពន្ធអាករចូលទៅកាន់រដ្ឋាភិបាល។ ប៉ុន្តែលុយក្រៅគឺប្រហែលមួយលានដុល្លារវៀតណាម (45 ដុល្លារអាមេរិក) ក្នុងមួយម៉ែត្រគូប... លុយមួយលាននោះពួកគេចែកគ្នា”។

ប្រការនេះមានន័យថាមន្ត្រីវៀតណាម រួមមានប្រធានគណៈកម្មាធិការប្រជាជនខេត្ត បុគ្គលិកគយនិងកងទ័ពព្រំដែន (យោធា) កំពុងតែទទួលបានប្រាក់ 45 ដុល្លារអាមេរិកក្នុងមួយម៉ែត្រគូបដែលត្រូវបាននាំចូល – ដែលខ្ពស់ជាងចំណូលពន្ធអាករផ្លូវការរបស់រដ្ឋាភិបាលវៀតណាមបានពីជំនួញខុសច្បាប់ទៅទៀត។ ប្រសិនបើកូតាពេញដែលមានចំនួន 300 000 ម³ ត្រូវបានកេងប្រវ័ញ្ចនោះ ការបង់ថ្លៃទូទាត់មិនផ្លូវការទៅកាន់មន្ត្រីរដ្ឋនៃប្រទេសវៀតណាមនឹងមានចំនួនរហូតដល់ 13.5 លានដុល្លារអាមេរិក។

ភស្តុតាងថែមទៀតនៃការបង់ថ្លៃដ៏ពុករលួយបែបនោះត្រូវបានផ្តល់ដោយមិនដឹងខ្លួនទៅកាន់មន្ត្រីស៊ើបអង្កេតដោយ Le Quoc Trung ដែលជាគណនេយ្យរបស់ក្រុមហ៊ុន Son Dong ដែលឲ្យបញ្ជីចុះកំណត់ត្រាសកម្មភាពដល់ EIA ។ ដោយត្រូវបានបោះពុម្ពនៅលើខ្នងនៃបញ្ជីយុគកំណត់ត្រានៃ “បំណុលត្រូវបង់ចំណាយ” ពីខែមករាដល់ខែធ្នូ ឆ្នាំ 2016

សម្រាប់គណនីលេខ “721” ដែលត្រូវបាននិយាយសំដៅទៅកាន់ផងដែរថាជា “Hieu Hoa” ។ ការចុះនាមចំនួនប្រាំបួនលម្អិតតម្លៃបញ្ចូលគ្នាចំនួន 450 000 ដុល្លារអាមេរិកសម្រាប់ “បង់លុយជូនច្បាប់” (ឬ “chi luât” ជាភាសាវៀតណាម) ដែលជាពាក្យផ្សារវៀតណាមសម្រាប់ “សំណូក”។ យ៉ាងហោចណាស់ការចុះនាមចំនួនពីរនៃការចុះនាមគណនេយ្យទាំងនេះទាក់ទងទៅនឹង “721” ដែលត្រូវបានគេជឿជាក់ថានិយាយសំដៅដល់ប៉ុស្តិ៍ការពារព្រំដែន 721 ។ វាហាក់ដូចជាជាក្រុមហ៊ុន Son Dong កំពុងតែស្វែងរកប៉ាន់កងកម្លាំងការពារព្រំដែនដោយស្របទៅតាមសក្តិភាពរបស់លោក Bao មែន។

សូម្បីតែពន្ធអាករផ្លូវការប្រមូលបានដោយគយវៀតណាមក៏មិនអាចត្រូវបានចាត់ទុកថាស្របច្បាប់ដែរដោយសារតែទំនិញដែលកំពុងត្រូវបានហូតពន្ធគឺជាផលចំណូលនៃបទឧក្រិដ្ឋក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ការហូតយកពន្ធអាកររបស់ប្រទេសវៀតណាមទៅលើជំនួញនេះគឺខុសគ្នាតិចតួចទៅនឹងរដ្ឋធ្វើការកាត់យកនូវពាណិជ្ជកម្មខុសច្បាប់ដែលវាអនុញ្ញាតឲ្យកើតមានឡើង។

ប៉ុន្តែជាមួយនឹងប្រាក់ចំណេញដែលនៅខ្ពស់សម្រាប់ឈ្មួញនោះ ការចូលទៅរកកូតាត្រូវបានដាក់កំហិតតែចំពោះឈ្មួញដែលមានខ្សែរយៈនៅក្នុងទឹកនៃខ្ពស់តែប៉ុណ្ណោះ។ លោក Phong នៃក្រុមហ៊ុន Hung Anh Company បាននិយាយថា: “វាមិនងាយស្រួលឡើយក្នុងការទិញកូតា។ កូតានេះត្រូវបានចេញឲ្យតែចំពោះក្រុមហ៊ុនដែលមានទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងមន្ត្រីឋានៈខ្ពស់តែប៉ុណ្ណោះ”។

ការកាប់ឈើខុសច្បាប់ដោយឥតលាក់លៀមដែលត្រូវបានឃើញផ្ទាល់នឹងភ្នែកដោយ EIA នៅខេត្តតេនគីនៃប្រទេសកម្ពុជាតំណាងឲ្យនូវការសមគំនិតប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋរវាងធាតុនៃរដ្ឋាភិបាលវៀតណាម គឺក្រុមហ៊ុនឈើដែលមានទំនាក់ទំនងផ្សារក្លាបគ្នាយ៉ាងល្អ និងមន្ត្រីពុករលួយកម្ពុជា។ សូម្បីតែពលរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាកំពុងតែលើកសរសើរនូវភាពជោគជ័យនៃយុទ្ធនាការប្រឆាំងការកាប់ឈើខុសច្បាប់របស់ខ្លួនក៏ដោយ ក៏ចំនួនដ៏ធំធេងនៃកំណាត់ឈើពីតំបន់ការពារបានកំពុងតែហូរចូលប្រទេសវៀតណាមដដែល។

ការពង្រឹងច្បាប់តែមួយគត់ប្រឆាំងទៅនឹងបទល្មើសដែលមានការរៀបចំនេះមើលទៅហាក់ដូចជាការដាក់ពិន័យដែលគ្មានន័យខ្លឹមសារដែលទារប្រមូលយកប្រឆាំងនឹងអ្នកបើកបរឡានទ្រង់សម្រាប់ការផ្ទុកយានជំនិះពួកគេលើសចំណុះតែប៉ុណ្ណោះនៅខាងវៀតណាមនៃតំបន់ព្រំដែន។ ក្នុងខែមេសា ឆ្នាំ 2017 អ្នកបើកបរចំនួនប្រាំបួនរូបដែលដឹកជញ្ជូនឈើត្រូវបានដាក់ពិន័យចំនួន 28 ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកក្នុងម្នាក់ៗដោយសមត្ថកិច្ចនៃខេត្ត Gia Lai ចំពោះការលើសដែនកម្រិតទម្ងន់។²⁴ យ៉ាងច្បាស់ក្រវែងនោះ សមត្ថកិច្ចវៀតណាមយកចិត្តទុកដាក់ខ្លាំងជាងតែចំពោះស្ថានភាពផ្លូវពួកគេតែប៉ុណ្ណោះជាជំងឺការហិនហោចដែលនៅមានជាបន្តនៃព្រៃឈើដែលចេះតែរុញតូចទៅៗនៃប្រទេសជិតខាងរបស់ពួកគេ។

ខាងលើ៖
កំណាត់ឈើកម្ពុជានៅលើឡាន-ទ្រូងនៅ Le Than ខេត្ត Gia Lai មុនដឹកជញ្ជូនទៅឲ្យអតិថិជននៅទូទាំងប្រទេសវៀតណាមខែធ្នូ ឆ្នាំ 2016 ។

ស្ថាប័នឯកសារ

ខណៈដែលស្ថិតនៅក្នុង Pleiku ប្រទេសវៀតណាម ក្រុមហ៊ុនបានផ្តល់នូវច្បាប់សំណាំចម្រុះនិងឯកសារជំនួយពាណិជ្ជកម្មនិងគំរូដែលបានរៀបរាប់លម្អិតនូវការដឹកជញ្ជូនផ្សេងៗនៃកំណាត់ឈើចូលទៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមរួមមានការដឹកជញ្ជូនទាំងឡាយដោយអ្នកទទួលបានប្រយោជន៍នៃក្រុមហ៊ុនដែលត្រូវបានចេញដោយរដ្ឋប្រកាសរបស់រដ្ឋបាលវៀតណាម។ ឯកសារជាច្រើនក្នុងចំណោមឯកសារទាំងនោះក៏បានរៀបរាប់លម្អិតផងដែរនូវអ្នកផ្គត់ផ្គង់នៃកំណាត់ឈើនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ឯកសារនោះបានផ្តល់ជាភស្តុតាងថាប្រករទេសកម្មនៃក្រុមហ៊ុនទាំងនេះត្រូវបានផ្តល់ឱ្យដោយសម្របសម្រួលដោយក្រុមហ៊ុន (Dalbergias) ដែលត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងបញ្ជីនៃឧបសម្ព័ន្ធ របស់អនុសញ្ញា CITES។

អ្នកទទួលបានប្រយោជន៍នៃលិខិតឆ្លងឆ្លើយរបស់គណៈកម្មាធិការប្រជាជនខេត្ត Gia Lai លេខ 4363/UBND-KT និងអ្នកផ្គត់ផ្គង់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដែលត្រូវបានដាក់ឈ្មោះនៅក្នុងឯកសារពាណិជ្ជកម្មឬតម្លៃដែលយកបានដោយ EIA

លិខិតឆ្លងឆ្លើយលេខ 4363/UBND-KT			ព័ត៌មាននៅក្នុងឯកសារដែលទទួលបានដោយ EIA	
អ្នកទទួលបានប្រយោជន៍របស់ក្រុមហ៊ុន	ក្នុងរយៈពេល	ក្នុងរយៈពេល	អ្នកផ្គត់ផ្គង់កម្ពុជា	មាត្រ & ប្រកាសឯកសារ
1	Dai Thang Sole Member Company Ltd	20,000		
2	Trang Duc Sole Member Company Ltd	20,000		
3	Nguyen Hieu Gia Lai Sole Member Company Ltd	20,000		
4	Gia Lai Mountainous Area Development and Trade Company Jsc	20,000	Pich Rithsey Company Ltd (វិក័យប្រឹក្សាហ៊ុនហ្គេស្តដោយ ThyRithsey)	កំណាត់ឈើចំនួន 4,778 ម ³ ដែលមានតម្លៃ \$1.1 លាន (បញ្ជីរាយនាមទំនិញនៅក្នុងកញ្ចប់ឧសភា ឆ្នាំ 2016 & ឯកសារគីរ៉េយថ្ងៃទី 11 ខែ ឧសភា)
5	Cong Thang Gia Lai Sole Member Company Ltd	20,000		
6	Nguyen Trung Company Ltd	20,000	Phat Sok Chea Trading Development Co. Ltd.	កំណាត់ឈើចំនួន 2,506 ម ³ (ឯកសារគយមកពី ប៉ុស្តិ៍ព័ត៌មាន 727 ថ្ងៃទី 2 ធ្នូ ឆ្នាំ 2016 & 721 ថ្ងៃទី 5 មករា ឆ្នាំ 2016)
7	Bao Hoang Sole Member Company Ltd	20,000		កំណាត់ឈើចំនួន 2,264 ម ³ ដែលមានតម្លៃ \$782,541 ដែលត្រូវបានលក់ទៅឱ្យក្រុមហ៊ុនឈើវៀតណាម (កិច្ចសន្យាលក់ថ្ងៃទី 20 ខែ ឧសភា ឆ្នាំ 2016)
8	Tay Gia Lai Gia Lai Commercial Company Jsc	10,000		
9	Phat Loi Private Company - Gia Lai branch	10,000		
10	Son Dong Company Ltd	15,000		
11	Phuoc Thang Gia Lai Company Ltd	5,000		
12	Gia Lai Agriculture, Forestry and Construction Company Jsc	6,000		
13	Nam Thanh Gia Lai Sole Member Company Ltd	20,000	Wood Innovation & Import Export Co Ltd	កំណាត់ឈើចំនួន 1,303 ម ³ (វិក័យប្រឹក្សាពាណិជ្ជកម្មមករា ឆ្នាំ 2017 ដែលត្រូវបានចុះហត្ថលេខាដោយ Yin Yeth)
14	Hieu Phat Private Company	5,000		
15	Asia - Pacific Construction and Traffic Company Jsc	5,000		
16	30-4 Company Ltd	20,000		
		236,000		

© European Commission file

ការធ្វើនិយ័តកម្មទៅលើបទឧក្រិដ្ឋព្រលើ

បទឧក្រិដ្ឋនិងការចូលដៃសមគំនិត

ការស៊ើបអង្កេតនាពេលថ្មីៗរបស់ EIA បានពន្យល់បំភ្លឺរបៀបដែលមន្ត្រីនិងបុគ្គលិកកងកម្លាំងសន្តិសុខព្រលើប្រទេសវៀតណាមនឹងកម្លាំងតែស្ម័គ្រគ្នាជាមួយព្រលើមកពីប្រទេសទាំងពីរនៅក្នុងឧទាហរណ៍ដែលមិនស្រាកស្រានធុរស្រាលមួយនៃបទឧក្រិដ្ឋព្រលើឆ្លងដែនដោយមានការរៀបចំ។

ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា មន្ត្រីពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការដែលបំពាក់បំពានដល់ច្បាប់របស់ប្រទេសនិងនៅក្នុងបរិយាកាសលាក់ជាអាថ៌កំបាំង អំពើពុករលួយនិងការបំភាន់កិច្ចការ។ ភស្តុតាងមកពីផ្ទៃដីនៅក្នុងខេត្តរតនគិរីបានបង្ហាញនូវការអះអាងរបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាថាការកាប់ឈើខុសច្បាប់ស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យគឺជាសេចក្តីបំភាន់។ មន្ត្រីនៅប្រទេសវៀតណាមត្រូវបានការពារដោយមុខមាត់បែកប្រាសសំបូរនិមិត្តនៃភាពស្របច្បាប់តាមរយៈការសម្រេចរបស់រដ្ឋាភិបាលដែលត្រូវបានរៀបចំតាក់តែងឡើងដើម្បីធ្វើឲ្យស្របច្បាប់និងហួតពន្ធលើធនធានដែលត្រូវបានដាក់បម្រាមហាមឃាត់មិនឲ្យធ្វើអាជីវកម្មទាញផលនៅប្រទេសប្រកបដោយ។

ភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃចរិតលក្ខណៈនៃបទឧក្រិដ្ឋព្រលើនៅប្រទេសវៀតណាមត្រូវបានបញ្ជាក់យកប្រាកដការនៅក្នុងការវិភាគមួយដែលធ្វើឡើងដោយការិយាល័យសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកផ្នែកគ្រឿងញៀននិងឧក្រិដ្ឋកម្ម (UNODC) ដែលថ្លែងថា: "ជំនួញឈើខុសច្បាប់បង្ហាញពីលក្ខណៈបុគ្គលិកលក្ខណៈទាំងអស់នៃបទឧក្រិដ្ឋដែលត្រូវបានរៀបចំទុករួមមានចលនាឆ្លងដែនខុសច្បាប់ បម្រែបម្រាសនៃអំពើហិង្សានិងអំពើពុករលួយសុខុមាលភាពពេញដើម្បីការពារនិងសម្របសម្រួលស្ថិតិភាព និងអង្គការលេខប្រកបដោយឥរិយាបថនៃក្រុមនិងរៀបចំជាបណ្តាញ"។

ព្រលើហិង្សានិងអំពើពុករលួយសុខុមាលភាពពេញដើម្បីការពារនិងសម្របសម្រួលស្ថិតិភាព និងអង្គការលេខប្រកបដោយឥរិយាបថនៃក្រុមនិងរៀបចំជាបណ្តាញ"។

វាបានសន្និដ្ឋានថា: "ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌បទឧក្រិដ្ឋត្រូវបានកំពុងប្រើប្រាស់យ៉ាងប្រសើរបំផុតនៅឡើយដើម្បីតបតប្រឆាំងទល់នឹងជំនួញឈើខុសច្បាប់"។²⁵

ទាំងប្រទេសវៀតណាមនិងកម្ពុជាគឺជាភាគីហត្ថលេខីនៃអនុសញ្ញាសហប្រជាជាតិដើម្បីពិនិត្យដោះស្រាយបទឧក្រិដ្ឋនិងអំពើពុករលួយ រួមមានអនុសញ្ញាសហប្រជាជាតិស្តីអំពីបទឧក្រិដ្ឋដោយមានការរៀបចំផ្ទៃក្នុងប្រទេសនិងអនុសញ្ញាសហប្រជាជាតិប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ ប៉ុន្តែខំចង់នៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងទាំងនេះដើម្បីលើកស្ទួយកិច្ចសហប្រតិបត្តិការឆ្លងដែននៅក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងបទឧក្រិដ្ឋនិងអំពើពុករលួយមិនកំពុងត្រូវបានប្រើប្រាស់យ៉ាងជាក់ច្បាស់ប្រឆាំងនឹងបទឧក្រិដ្ឋព្រលើដោយប្រទេសទាំងពីរនេះឡើយ។

នៅចំពោះមុខអវត្តមាននៃនិយ័តកម្មផ្លូវការនៅក្នុងវៀតណាមដែលដាក់បម្រាមហាមឃាត់ទៅលើការនាំចូលនៃឈើដែលកាប់បំផ្លាញដីខុសច្បាប់ យន្តការរបស់ CITES អាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីបង្កើនយកការនាំចូលនៃឈើដែលបានលួចប្លន្តចិត្តប្រក្រេងដើមឈើជិតផុតពូជដែលត្រូវបានចុះរាយនាមក្នុងបញ្ជីនៅលើអនុសញ្ញាតែប៉ុណ្ណោះ។ ដោយសារតែលិខិតអនុញ្ញាតក្នុងក្លាយដែលត្រូវបានចេញសម្រាប់ជំនួញនៅទៅលើឈើគ្រឿងញៀនប្រទេសកម្ពុជានិងវៀតណាមបានបង្ហាញ សូមត្រូវប្រព័ន្ធនេះកំពុងត្រូវបានធ្វើឲ្យអន្តរាយចុះខ្សោយផងដែរ។

ខាងលើ៖

ស្នងការទទួលបន្ទុកផ្នែកបរិស្ថាននៃ EU លោក Kermenu Vella និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងកសិកម្មនិងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ (MARD) វៀតណាមឯកឧត្តម Nguyen Xuan Cuong បានប្រកាសនូវ "កិច្ចព្រមព្រៀងទៅលើគោលការណ៍" នៃ FLEGT VPA រវាងវៀតណាម-EU ថ្ងៃទី 18 ខែវិច្ឆិកាឆ្នាំ 2016 ទីក្រុងហាណូយ

សក្តានុពលកិច្ចព្រមព្រៀងភាពជាដៃគូវិស្វក្រិចចិត្ត

ដំណើរការមួយដែលត្រូវតែលើកឡើងនូវជំនួញឈើខុសច្បាប់របស់វៀតណាមគឺកិច្ចព្រមព្រៀងភាពជាដៃគូវិស្វក្រិចចិត្ត (VPA) រវាងសហភាពអឺរ៉ុបនិងប្រទេសវៀតណាមដែលជាគោលនយោបាយសំខាន់បំផុតមួយក្នុងចំណោមគោលនយោបាយសំខាន់បំផុតនៅក្នុងផែនការសកម្មភាពការពារពង្រឹងច្បាប់ ការអភិបាល និងជំនួញព្រៃឈើ (FLEGT) ។

នៅថ្ងៃទី 18 វិច្ឆិកា ឆ្នាំ 2016 ប្រទេសវៀតណាមនិងគណកម្មការអឺរ៉ុបប្រកាសថាការពិភាក្សាបានរៀបចំរួចរាល់ "ព្រមព្រៀងភាពជាដៃគូវិស្វក្រិចចិត្ត" គោលការណ៍ធ្វើការជាមួយគ្នាដើម្បីឆ្ពោះទៅកាន់បន្ថយការកាប់ឈើខុសច្បាប់និងលើកកម្ពស់ជំនួញព្រៃឈើដែលផលិតស្របច្បាប់។²⁶

សេចក្តីប្រកាសបានចេញមកជាចំណែកមួយនៃការចរចាគ្នាដែលកំពុងដំណើរការរវាង EU និងប្រទេសវៀតណាមដែលចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ 2010 ។ សម្រាប់ពេលវេលាប្រាំឆ្នាំដំបូងការចរចាមានដំណើរវឌ្ឍនភាពយ៉ាងយឺតយ៉ាវដោយសារតែអន្តរាគមន៍របស់ប្រទេសវៀតណាមក្នុងការពិភាក្សាសារព្រៀងដែលកិច្ចព្រមព្រៀងនឹងប្រព្រឹត្តិចំពោះឈើដែលត្រូវបាននាំចូលទៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម - ដែលជាប្រភពមួយនៃវត្ថុធាតុរហូតដល់ 80 ភាគរយនៅក្នុងទីផ្សារក្នុងស្រុករបស់ប្រទេសវៀតណាម។

ក្នុងអំឡុងរយៈកាលនេះ ប្រទេសវៀតណាមបានស្វែងរកដើម្បីដាក់ខ្លួនចេញពីប្រព័ន្ធធានាការស្របច្បាប់នៃឈើ (TLAS) - ដែលជាមុខងារស្នូលនៃ VPA - ដោយយោងទៅកាន់ប្រមូលនយោបាយទៅកាន់ក្របខ័ណ្ឌទាក់ទងនៃច្បាប់នៃប្រទេសដែលប្រទេសនោះប្រទេសវៀតណាមបាននាំចូលឈើរបស់វា។

ដោយគ្មានការទទួលស្គាល់ច្បាប់នៃប្រទេសអ្នកផលិតដែលប្រទេសនោះប្រទេសវៀតណាមបានយកធ្វើជាប្រភពនៃឈើរបស់ខ្លួន VPA មិនអាចមានដំណើរវឌ្ឍនភាពទៅមុខបានឡើយ។ អត្ថប្រយោជន៍ស្នូលនៃ VPA សម្រាប់ប្រទេសវៀតណាមគឺថាវាផ្តល់លើកលែងឲ្យរួចផុតនូវរាល់ការនាំចេញទាំងអស់របស់ប្រទេសវៀតណាមពីបទបញ្ញត្តិឈើរបស់ EU (EUTR) ដែលជាគោលនយោបាយសំខាន់ជាស្នូលផ្សេងដទៃទៀតនៃផែនការសកម្មភាព FLEGT ។ ក្នុងខែមីនា ឆ្នាំ 2016 EIA បានដាក់ស្នើការតវ៉ាក្រោមបទបញ្ញត្តិ EUTR ប្រឆាំងអ្នកនាំចូលដឹកនាំដំបូងដែលនាំចូលផលិតផលឈើពីប្រទេសវៀតណាម។ នៅចុងឆ្នាំ 2015 កាលបរិច្ឆេទផុតកំណត់នយោបាយដើម្បីធ្វើសេចក្តីសម្រេចទៅលើការចរចា VPA ត្រូវបានប្រកាសក្នុងអំឡុងពេលផ្តល់ព័ត៌មានថ្មីៗជុំវិញដំណើរការក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មដោយសេរីរវាង EU-ប្រទេសវៀតណាម ក្រោយមានជំនួបរវាងប្រធានគណៈកម្មការអឺរ៉ុបនិងក្រុមប្រឹក្សាអឺរ៉ុប និងនាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃប្រទេសវៀតណាម។

កាលបរិច្ឆេទផុតកំណត់នយោបាយបាននាំទៅដល់ការចរចា VPA កាន់តែខ្លាំងឡើងរវាងភាគីទាំងពីរ ដោយអ្នកចរចាវៀតណាមនៅទីបំផុតមានឆន្ទៈសុខចិត្តពិភាក្សានូវបញ្ហាឈើនាំចូល។ ពង្រឹងសេចក្តី TLAS នៅក្នុង VPA នាពេលនេះបានទទួលស្គាល់យ៉ាងច្បាស់ក្រៅឡូតនូវច្បាប់ស្តីពីការប្រមូលផលនៃប្រទេសអ្នកផលិតដែលផ្គត់ផ្គង់ឈើទៅប្រទេសវៀតណាម ហើយប្រទេសវៀតណាមបានសន្យានៅក្នុង

VPA ថាបង្កើតនូវនីតិកម្មថ្មីដែលដាក់កាតព្វកិច្ចទៅលើអ្នកនាំចូលឲ្យគោរពច្បាប់ទាំងនេះនៅពេលនាំចូលឈើចូលទៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម។

ទោះយ៉ាងនេះក្តី EIA មានកង្វល់ថាអត្ថបទនៃ VPA និង TLAS ដែលផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងវា ក៏ដូចជានិយមន័យយកស្របច្បាប់ដែលទ្រង់ទ្រាយដល់វា អាចនឹងខកខានមិនបានកំណត់និយមន័យយ៉ាងច្បាស់លាស់និងគ្រប់គ្រាន់ទៅលើក្របខ័ណ្ឌនៃ "នីតិកម្មដែលមានអំណាចអនុវត្តបាន" នៅក្នុងប្រទេសផលិតឈើដែលប្រទេសនោះប្រទេសវៀតណាមបានធ្វើការនាំចូលឡើយ។ ដូចនោះ វាប្រហែលនឹងមិនអាចធានាថាប្រទេសវៀតណាមនឹងធ្វើការផ្តោះប្តូរទៅវិញទៅមកដោយស្របច្បាប់គ្រប់ពេលនូវជំនួញឈើនិងច្បាប់នាំចេញនៃប្រទេសដែលផ្គត់ផ្គង់ព្រៃឈើដល់វៀតណាមនោះឡើយ ក្នុងខណៈផ្តល់នូវវិធានការទន់ខ្សោយប្រសិទ្ធភាពជាសក្តានុពលសម្រាប់ទៅលើច្បាប់ប្រមូលផល។

ប្រទេសវៀតណាមនៅមិនទាន់សន្យាធ្វើការហាមប្រាមពិតប្រាកដនូវសកម្មភាពនាំចូលឈើខុសច្បាប់នៅឡើយ ដោយពឹងផ្អែកទាំងស្រុងទៅលើរបប "ប្រមូលប្រយ័ត្នត្រឹមត្រូវ" ដែលត្រូវបានស្នើដាក់ចេញនៅក្នុងគំរូដែលទំនងនឹងដឹកនាំទៅដល់ប្រព័ន្ធសកម្មភាពស្របច្បាប់នូវការគោរពប្រតិបត្តិតាមនិងការពង្រឹងច្បាប់។ EIA បានចាត់ទុកថាវាទំនងដែលថាប្រទេសវៀតណាមអាចអនុម័តនីតិកម្មដែលគោរពស្របទៅនឹងលក្ខខណ្ឌទាមទារតម្រូវច្បាស់លាស់នៃ VPA ដូចដែលត្រូវបានពង្រឹងនាពេលថ្មីៗនេះ ប៉ុន្តែនៅតែអនុញ្ញាតឲ្យជំនួញខុសច្បាប់នៅតែមាន ដូចជាជំនួញមកពីប្រទេសកម្ពុជាដែលត្រូវបានរៀបរាប់ត្រួសៗនៅក្នុងរបាយការណ៍នេះ។

ដោយគ្មានសម្ពាធបន្ថែមទៀតពីអ្នកចរចា EU ទេ លទ្ធផលនៃ VPA ទំនងនឹងជាលទ្ធផលដែលទន់ខ្សោយ ហើយ VNTLAS ដែលស្រពេចស្រពិលត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីធ្វើឲ្យស្របច្បាប់និងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់នូវឈើដែលនឹងត្រូវបានចាត់ទុកថា "ត្រូវបានប្រមូលផលដោយខុសច្បាប់" នៅក្រោម EUTR ។

"វៀតណាមមិនបានសន្យាហាមឃាត់ពិតប្រាកដឡើយនូវសកម្មភាពនាំចូលឈើខុសច្បាប់ដោយពឹងផ្អែកទាំងស្រុងទៅលើរបបប្រមូលប្រយ័ត្នត្រឹមត្រូវដែលបានស្នើដាក់ចេញតែប៉ុណ្ណោះ"

ខាងក្រោម:

គ្រឿងសង្ហារឹមសម្រាប់តាំងក្រៅផ្ទះរបស់វៀតណាមដែលធ្វើឡើងពីកំណាត់ឈើផ្នែកដែលលួចពីប្រទេសឡាវដាក់លក់នៅប្រទេសអ៊ីតាលី

សេចក្តីសន្និដ្ឋាននិងការណែនាំជាអនុសាសន៍

ឧស្សាហកម្មរ៉ែប្រេងស្រូវប្រទេសវៀតណាមនិងគោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាលគឺជាការគម្រោងកំហែងចំពោះព្រៃឈើនិងក្រិតក្រមនៃច្បាប់នៃអ្នកផ្គត់ផ្គង់ឈើ ជាពិសេសនៃប្រទេសជិតខាង ។

ការស៊ើបអង្កេតរបស់ EIA បានបង្ហាញថាការកាត់ដីក្រសោបឈើខុសច្បាប់យ៉ាងច្រើនសម្រាប់ដោយក្រុមហ៊ុនរៀនព្រឹត្តិការណ៍កំពុងមាននៅក្នុងឧទ្យានជាតិព័រនិងដែនដីម្រកសត្វព្រៃនៅក្នុងខេត្តត្បូងឃ្មុំនៃប្រទេសកម្ពុជា ។ ការកាត់ដីនិងការរត់ពន្ធលើកំពុងត្រូវបានការពារដោយមន្ត្រីរដ្ឋនិងមន្ត្រីកងកម្លាំងសន្តិសុខពុករលួយរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងខណៈដែលឈើត្រូវបានលាងជម្រះកាត់ខុសច្បាប់នៅពេលនាំចូលដោយរដ្ឋនៃប្រទេសវៀតណាមតាមរយៈការចែងច្បាប់ដែលមានលក្ខណៈ ឧទ្ធិសច្ចៈពោះដែលបង្កើតបាននូវប្រព័ន្ធភារពិបាកដែលជាក់លាក់ជាពិសេសសម្រាប់លំហូរខុសច្បាប់ ។

ប្រភេទសម្រាប់ធ្វើពាណិជ្ជកម្មទាំងអស់កំពុងត្រូវបានផ្តោតមុខសញ្ញាហើយកំណត់ឈើកំពុងត្រូវបានរត់ពន្ធចេញក្រៅប្រទេសកម្ពុជានៅក្នុងការបំពានដោយឥតលាក់លៀមទៅលើបម្រាមហាមឃាត់ការនាំចេញកំណត់ឈើដែលមានជាយូរមកហើយ ហើយថ្មីគឺត្រូវបានការពារសម្រាប់កម្មវិធីការបង្ការបទឧក្រិដ្ឋព្រៃឈើតាមដែលហៅបែបនោះមកហើយរបស់ប្រទេសស្តីអំពីការបិទដំដោតជ័យរបស់វានូវព្រំដែនឈើជាមួយប្រទេសវៀតណាមក្នុងអំឡុងឆ្នាំ 2016 ក៏ដោយក្តី ។

ចាប់ពីខែធ្នូឆ្នាំ 2016 រហូតដល់ខែកុម្ភៈឆ្នាំ 2017 ឈើប្រហែល 300 000 ម3 ត្រូវបានលួចនិងរត់ពន្ធ – ដែលសឹងតែទាំងអស់ជាកំណត់ឈើ – ចេញពីប្រទេសកម្ពុជាចូលទៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមនៅក្រោមគំរូនេះ ហើយត្រូវបានកែច្នៃដោយគយប្រទេសវៀតណាម នៅក្នុងមុខជំនួញដែលមានតម្លៃយ៉ាងហោចណាស់ 75 លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ។²⁸

ក្នុងខណៈដែលបញ្ហានេះកំពុងតែប្រព្រឹត្តទៅ ប្រទេសវៀតណាមស្ថិតនៅក្នុងដំណាក់កាលចុងក្រោយនៃការចោទប្រកាសព្រហ្មទណ្ឌដ៏ធំនូវឈើជាមួយ យ ។ នៅក្នុងបរិបទជាមួយជួនគ្រឹះ VPA ដែលត្រូវបានស្នើដាក់ចេញមិនបានជាក់លាក់ក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងប្រទេសវៀតណាមឲ្យចេញនីតិកម្មដែលហាមឃាត់យ៉ាងច្បាស់ក្រៅឲ្យតទៅដែលការនាំចូលនិងជំនួញឈើដែលប្រមូលផល ធ្វើជំនួញ ដឹកជញ្ជូនឬនាំចេញដោយខុសច្បាប់ចេញពីប្រទេសប្រមូលផលឬប្រទេសជាអន្តរការីនោះឡើយ ។ ដូចដែលបានរាយការណ៍នេះបានបង្ហាញ ប្រទេសវៀតណាមមានប្រវត្តិយកឈើដែលលួចបានពីប្រទេសឡាវនិងកម្ពុជាដែលនៅជិតខាង ។

វាសំខាន់យ៉ាងខ្លាំងដែលថាឱកាសដែលផ្តល់ឲ្យដោយ VPA ដើម្បីធ្វើកំណែទម្រង់ជាមួយជួនគ្រឹះនីតិវិធីនៃការនាំចូលឈើរបស់ប្រទេសវៀតណាមដើម្បីផាត់ចោលនូវឈើខុសច្បាប់មិនត្រូវបានលាងចាប់យកនិងថា VPA មិនបានធ្វើឲ្យស្របច្បាប់នូវសកម្មភាពឧក្រិដ្ឋរបស់សមាសភាគដែលមានអំណាចគំនិតលន់ផ្ទៃនៃប្រទេសវៀតណាមនិងជំនួញឈើនោះឡើយ ។

អនុសាសន៍

រដ្ឋាភិបាលប្រទេសកម្ពុជាគួរតែ:

- ស៊ើបអង្កេតការនាំចេញឈើខុសច្បាប់ដោយក្រុមហ៊ុនកម្ពុជាដែលត្រូវបានរៀបរាប់ឈ្មោះនៅក្នុងរបាយការណ៍នេះ
- ស្វែងរកព័ត៌មានពិតប្រាកដប្រទេសវៀតណាមស្តីអំពីទំហំឈើដែលត្រូវបាននាំចេញនិងឈ្មោះនៃក្រុមហ៊ុនកម្ពុជាដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងអំឡុងឆ្នាំ 2016 និង 2017 ជាពិសេសនាំចូលទៅកាន់ខេត្ត Gia Lai និងដែលត្រូវបានចុះបញ្ជីការដោយគយ Le Thank ។

រដ្ឋាភិបាលវៀតណាមគួរតែ:

- លុបចោលវិញ្ញាបនបត្រទាំងអស់និងឈ្មោះដើម្បីនាំចូល “ឈើប៉ាត់បាយ” នៅតាមបណ្តោយព្រំដែនកម្ពុជានិងវៀតណាម នៅរាល់គ្រប់ខេត្តទាំងអស់និងជាពិសេសនៅខេត្ត Gia Lai
- ប្រកាសថាការនាំចូលឈើមកកាន់ប្រទេសកម្ពុជា ព្រមជាមួយព័ត៌មានស្តីអំពីអ្នកនាំចេញនៃព្រៃឈើនិងផ្តល់នូវការបញ្ជូនត្រលប់មកវិញនូវព្រៃឈើខុសច្បាប់ ។
- ស៊ើបអង្កេតរបាយការណ៍នៃសំណុំរឿងកាត់សម្គាល់ទៅឲ្យមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលខេត្ត Gia Lai និងបុគ្គលិកកងកម្លាំងសន្តិសុខដែលត្រូវបានបកស្រាយរៀបរាប់នៅក្នុងរបាយការណ៍នេះ ។
- មិនស្វែងអនុវត្តនូវការផ្តល់អនុញ្ញាត FLEGT រហូតទាល់តែកំណែទម្រង់ដូចតទៅនេះបានប្រព្រឹត្តទៅដំ

1. ហាមឃាត់សកម្មភាពនាំចូលឈើខុសច្បាប់ចូលក្នុងប្រទេសវៀតណាមនិងជំនួញឈើឈើដែលកាបបង្កើតជូនខុសច្បាប់នៅក្រៅប្រទេស
2. ទាមទារតម្រូវឲ្យមាននូវកសិករនៃការនាំចេញស្របច្បាប់ពីប្រទេសប្រមូលផលសម្រាប់ការដឹកជញ្ជូនឈើ ទាំងអស់ទៅកាន់ប្រទេសវៀតណាម មិនថាជាការនាំចូលបណ្តោះអាសន្នឬមិនមែននោះឡើយ ។
3. ទាមទារតម្រូវយ៉ាងជាក់លាក់ច្បាស់ឲ្យអ្នកនាំចូលឈើធ្វើការប្រកបដោយបម្រុងប្រយ័ត្នត្រឹមត្រូវទៅលើការគោរពប្រតិបត្តិតាម មិនគ្រាន់តែជាមួយនិងច្បាប់ប្រមូលផលប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងជាមួយនិងនីតិកម្មដែលមានអំណាចអាចអនុវត្តនៃចេញបានទៅលើជំនួញ ការដឹកជញ្ជូន ការរុករាននិងកម្រៃសម្រាប់ការទាញយកផលចំណេញ នីតិវិធីការនាំចេញនិងគយនៃប្រទេសប្រមូលផលនិងប្រទេសជំនួញអន្តរការីណាមួយ ។

សហភាពអឺរ៉ុបគួរតែ:

- បង្កើនប្រទេសអឺរ៉ុបធ្វើការស៊ើបអង្កេតយ៉ាងមានគុណភាពនូវការណ៍ EUTR ចំនួនពីរដែលត្រូវបានដាក់ជូនដោយ EIA ទាក់ទងនឹងការនាំចូលរបស់ប្រទេសអឺរ៉ុបនូវផលិតផលឈើពីប្រទេសវៀតណាមនិងប្រកាសឲ្យដឹងជូនសាធារណៈអំពីសកម្មភាពជាបន្តបន្ទាប់មកទៅតបសំខ្លួន ។
- ធានាឲ្យបានថា VNTLAS ដែលនឹងត្រូវបានប្រើប្រាស់នៅក្នុង VPA រវាង EU-វៀតណាមត្រូវបានពង្រឹងដោយស្របជាមួយនិងអនុសាសន៍នៃការនាំចូលរបស់ប្រទេសវៀតណាមដែលត្រូវបានធ្វើខាងលើនេះ (និង EIA អស់ទាំងនោះដែលត្រូវបានបញ្ជូនទៅកាន់គណៈកម្មការអឺរ៉ុបនៅក្នុងខែមីនា ឆ្នាំ 2017) មុនពេលដែល VPA ត្រូវបានធ្វើបញ្ចប់ឬការចេញអនុញ្ញាត FLEGT អាចចាប់ផ្តើមបាន ។
- ធ្វើការជាមួយប្រទេសកម្ពុជាដើម្បីស៊ើបអង្កេតការកាត់ដីឈើនិងការរត់ពន្ធលើខុសច្បាប់នៅក្នុងតំបន់ការពាររបស់សហគមន៍ (CPAs) ដែលត្រូវបានផ្តួចផ្តើមបង្កើតឡើងនៅក្រោមប្រាក់ជំនួយឧបត្ថម្ភរបស់ EU ជូនដល់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

អង្គការសហប្រជាជាតិគួរតែ:

- ធ្វើការជាមួយប្រទេសវៀតណាមនិងប្រទេសកម្ពុជាដើម្បីធានាឲ្យបានថាប្រទេសទាំងពីរបានអនុវត្តនូវចេញយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាពនូវខ្លឹមសារដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងអនុសញ្ញាសហប្រជាជាតិស្តីអំពីបទឧក្រិដ្ឋដែលរៀបចំឆ្លងប្រទេសនិងអនុសញ្ញាសហប្រជាជាតិប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ ។

លេខាធិការដ្ឋាន CITES គួរតែ:

- ស្វែងរកការពន្យល់បំភ្លឺឲ្យច្បាស់ពីសំណាក់ប្រទេសវៀតណាមស្តីអំពីការនាំចូលពីប្រទេសកម្ពុជានៃប្រភេទ ឈើត្រកូង (Dalbergia) ដែលត្រូវបានដាក់ក្នុងបញ្ជីរាយនាមនៃឧបសម្ព័ន្ធ II និងការអនុញ្ញាតឲ្យផ្តល់កាត់គយរបស់ខ្លួនដោយគយ Le Thank ដោយគ្មានលិខិតអនុញ្ញាតពី CITES
- ស្វែងរកព័ត៌មានពីប្រទេសកម្ពុជាស្តីអំពីនីតិវិធីរបស់ប្រទេសនេះក្នុងការធានាឲ្យបានថាប្រភេទត្រកូង (Dalbergia) ត្រូវបាននាំចេញដោយគោរពទៅតាមអនុសញ្ញា CITES ដែលមិនមាននីតិវិធីយកកំពុងត្រូវបានអនុវត្តឡើយ ។

ឯកសារយោង

1. EIA, Borderlines, 2008
2. Thanh Nien News, Vietnam PM bans cutting down of natural forests, June 22, 2016
3. Micah L Ingalls et al, The transboundary displacement of forest change under REDD+: Problematic intersections between land-grabbing and trade flows in the Mekong region, December 2016
4. Vietnam News, Vietnam's wood product exporters see room for growth, March 3, 2017
5. Ingalls et al 2016, op cit
6. Chatham House, Tackling Illegal Logging and the Related Trade, 2016
7. Forest Trends, Laos Log and Sawwood Export Ban: Impacts on the Vietnam-Lao Timber Trade, 2017
8. WWF, Assessment of Scope of Illegal logging in Laos and Associated Trans-boundary Timber Trade, 2015
9. Forest Trends 2017, op cit
10. Radio Free Asia, Luxury Home Building by Lao Leaders Raises Eyebrows Among Citizens, January 23, 2015
11. WWF 2015, op cit
12. Forest Trends, 2017, op cit
13. EIA, Routes of Extinction, 2014
14. EIA, Red Alert, 2016
15. The Phnom Penh Post, Gov't, Vietnam exchange blame on logging, October 12, 2016
16. Global Witness, Made in Vietnam, Cut in China, 1999
17. Forest Trends, Vietnam's Imports of Cambodian Logs and Sawwood from Natural Forests: 2013-2015, 2016
18. Radio Free Asia, Hun Sen Orders Rocket Attacks on Cambodia's Illegal Loggers, February 26, 2016
19. The Phnom Penh Post, Vietnam border sealed against loggers, January 19, 2016
20. The Phnom Penh Post, EU Gives Park Protection, July 10, 2014
21. Peoples' Committee of Gia Lai (UBND), Decision No. 721/QĐ, September 30, 2016
22. Peoples' Committee of Gia Lai, Correspondence no. 4363/UBND-KT, September 2016
23. Gia Lai-Kon Tum Customs Department, Decision 278/OD-HOGLKT, October 10 2016
24. The Phnom Penh Post, Vietnam stops nine overloaded trucks with illegal lumber, April 21, 2017
25. United Nations Office on Drugs and Crime, Criminal Justice Responses to the Illegal Trade in Timber in Vietnam, 2013
26. European Commission, EU and Vietnam agree in principle on timber trade deal, November 18, 2016
27. European Commission, Statement 15/6217, December 2, 2015
28. Customs documents and commercial invoices relating to shipments detailed in this report suggest an average \$250 per cubic metre for logs imported into Vietnam from Cambodia

ទីភ្នាក់ងារស៊ើបអង្កេតបរិស្ថាន (EIA)
 EIA ប្រចាំទីក្រុងឡងដ៍
 62/63 ផ្លូវ Upper Street
 ទីក្រុងឡងដ៍ N1 0NY ប្រទេសអង់គ្លេស
 លេខទូរស័ព្ទ៖ +44 (0) 20 7354 7960
 អ៊ីមែល៖ ukinfo@eia-international.org

www.eia-international.org

EIA ប្រចាំ WASHINGTON, DC
 ប្រអប់សំបុត្រលេខ 53343
 Washington, DC 20009 សហរដ្ឋអាមេរិក
 លេខទូរស័ព្ទ៖ +1 202 483-6621
 អ៊ីមែល៖ info@eia-global.org

www.eia-global.org

